

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2556

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2556

ลออ สมใจ. (2555). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ. สารนิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 310 คนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามด้านความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพของทั้งสององค์ประกอบนั้นแตกต่างกัน ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพพบว่าค่านิยมทางอาชีพนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติด้านอาชีพ แต่เพศ ผลการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และการบริการแนะแนวอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติทางอาชีพ

1.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า ระดับผลเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เพศ อาชีพของผู้ปกครอง การบริการแนะแนวอาชีพ และค่านิยมทางอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของทั้งสององค์ประกอบนั้นแตกต่างกัน โดย

2.1 องค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพไม่พบว่ามีตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับผลเรียน อาชีพของผู้ปกครอง การบริการแนะแนวอาชีพ และค่านิยมทางอาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางอาชีพของผู้เรียน

2.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่าระดับผลเรียนมีอิทธิพลกับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เพศ อาชีพของผู้ปกครอง การบริการแนะแนวอาชีพ และค่านิยมทางอาชีพ ไม่มีอิทธิพลกับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

THE STUDY OF FACTORS WITH EFFECTING TO CAREER MATURITY OF
MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS IN SAMUTPRAKAN MUNICIPALITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2013

Laor Somjai. (2013). *A Study of Factors Affecting Career Maturity of Matthayomsuksa III Students in Samutprakan Municipality*. Master project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr. Patcharaporn Srisawat.

This study aimed to investigate factors related to career maturity and factors affecting career maturity of Matthayomsuksa III students in Samutprakan municipality. The subjects consisted of 310 Matthayomsuksa III students in Samutprakan municipality during 2012 academic year. The study instrument included questionnaire and then data were analyzed and presented by Pearson's coefficient correlation and multiple regression analysis. The results revealed as follows:

1. According to two factors (career attitude and career choice's ability) related to career maturity, it was found that;

1.1 Career value was positive related to career attitude, except gender, learning achievement, parent occupation and career guidance service were not related to career attitude.

1.2 Learning achievement was positive related to career choice, except gender, parent occupation, career guidance service and career value were not related to career choice's ability .

2. In case of factors affecting career maturity, it was found that;

2.1 Gender, learning achievement, parent occupation, career guidance service, and career value were not affected to career attitude.

2.2 Learning achievement was affected to career choice's ability, except gender, parent occupation, career guidance service and career value were not affected to career choice's ability.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุณหภูมิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ของ ลออ สมใจ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.พัชรารัตน์ ศรีสวัสดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(อาจารย์ ดร.พัชรารัตน์ ศรีสวัสดิ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งของ อาจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ให้คำแนะนำในการวิจัย ปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ และเป็นกำลังใจให้กับศิษย์ตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ทุกท่านของภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ความรู้ตลอดจนทักษะในการเขียนให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญได้แก่ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญ ศรีอาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล อาจารย์จากภาควิชาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 (เยี่ยมเกษสุวรรณ) อาจารย์บุษบา สมรรคเสวี ที่อำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยครั้งนี้และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษางานวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น สาขาจิตวิทยาการแนะแนว ตลอดจนเพื่อนผู้ที่ไม่ได้กล่าว รายนามในที่นี้ ที่ให้ความเอื้ออาทรทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี และให้กำลังใจกับผู้วิจัย อย่างเสมอต้นเสมอปลาย

ขอกราบขอบพระคุณและรำลึกถึงคุณพ่อบุญมั่น-คุณแม่วิเชียร สมใจ ผู้ล่วงลับไปแล้วที่ได้ ให้กำเนิด อบรมเลี้ยงดูผู้วิจัยและน้องๆ ให้สามารถมีชีวิตเติบโตขึ้นมา ได้ร่ำเรียนเพื่อหาเลี้ยงชีพและ ทำประโยชน์ให้กับสังคมได้จนถึงทุกวันนี้

สุดท้ายนี้คุณความดีหรือประโยชน์อันใดจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ข้าพเจ้าขอมอบให้กับ บุพการีของผู้วิจัยทั้งหมดรวมถึงบุคคลที่มีได้เอื้อนามด้วย

ลออ สมใจ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	7
ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	7
องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	8
แนวคิด ทฤษฎี ของวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการทำงาน.....	21
ความหมายของค่านิยมในการทำงาน.....	21
ความสำคัญของค่านิยมในการทำงาน.....	21
ประเภทของค่านิยมในการทำงาน.....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการแนะแนวอาชีพ.....	26
ความหมายของการบริการแนะแนวอาชีพ.....	26
หลักสำคัญของการบริการแนะแนวอาชีพ.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการทำงาน.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	33
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	49
สังเขปความมุ่งหมาย.....	49
สมมติฐานในการวิจัย.....	49
ขอบเขตของการวิจัย.....	49
เครื่องมือที่ใช้.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย.....	50
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	58
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา และอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ.....	43
2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนวอาชีพ และ วุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ.....	44
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรหุ่นของ เพศ ระดับผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา และอาชีพผู้ปกครอง ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนวอาชีพ และ วุฒิภาวะทางอาชีพ.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ.....	46
5 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของ ตัวแปรหุ่นของ เพศ ระดับผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา และอาชีพผู้ปกครอง.....	47

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 บรรยากาศของการเลี้ยงดูเด็กได้ส่งผลถึงการเลือกอาชีพของบุคคล.....	17
2 ค่านิยม Terminal values และ Instrumental values.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันโลกกำลังวิวัฒนาการก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์ กำลังมีอิทธิพลทำให้สภาพสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น สภาพของการศึกษาก็เปลี่ยนแปลงไปตามความจำเป็นและความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ (กองส่งเสริมการมีงานทำ กระทรวงแรงงาน. 2555: ออนไลน์) หลักสูตรการเรียนการสอนได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคลที่จะออกไปประกอบอาชีพ จึงมีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ ชื่อเสียง ตลอดจนความพึงพอใจในตนเอง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า การทำงานและการประกอบอาชีพจึงมีความจำเป็น เพราะจะเป็นตัวกำหนดความอยู่รอดและคุณภาพของการดำเนินชีวิตในการทำงาน และประกอบอาชีพนั้น เป็นวิถีทางที่จะได้มาซึ่งค่าตอบแทนที่จะนำไปซื้อปัจจัยต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของร่างกาย ทางจิตใจและทางสังคม อาชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์แต่เนื่องจากอาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์เพราะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจเกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความพึงพอใจในตนเอง การประกอบอาชีพจะทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเองรู้สึกว่ามีค่า และประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นจะเป็นส่วนสำคัญทำให้บุคคลมีความสุขในชีวิตในทางตรงกันข้ามถ้าเลือกอาชีพได้เหมาะสมหรือมีปัญหาในการประกอบอาชีพ และคิดจะเปลี่ยนอาชีพใหม่ใช้ที่ทำได้โดยง่าย สาเหตุดังกล่าวมาจากบุคคลขาดวุฒิภาวะทางอาชีพ ไม่รู้จักและไม่เข้าใจตนเองดีพอ รู้จักโลกของงาน และโลกของอาชีพเพียงเล็กน้อย ขาดการวางแผนด้านอาชีพ ทำให้เลือกอาชีพไม่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสาเหตุเริ่มมาจากการเลือกเรียนในสิ่งที่ไม่ชอบและไม่ตรงกับสาขาที่เรียน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่องาน ไม่อยากทำงาน เบื่องาน ในที่สุดก็กลายเป็นผู้ว่างงาน จึงนับเป็นปัญหาใหญ่และสำคัญในปัจจุบัน (สมร ทองดี; และปราณี รามสูต 2545: 50)

วุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นความคงเส้นคงวาของการเลือกอาชีพ และเลือกได้ตรงกับความเป็นจริง บุคคลจะเลือกอาชีพหนึ่งตลอดช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรืออาจตลอดไป และสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง (พรรณี เกษกมล. 2541: 29-30; อ้างอิงจาก อาสาพร พรมภักษ์. 2543: 2) เช่นเดียวกับแนวคิดของทอลเบอร์ท (Tolbert. 1974: 76; อ้างอิงจาก วิกานดา ชัยวัฒน์. 2551: 29) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะด้านอาชีพไว้ว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพ เหมือนกับวุฒิภาวะด้านอื่น ๆ เป็นการจัดระเบียบของพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อที่บุคคลจะได้ประสบความสำเร็จในการค้นพบความต้องการของตน และวุฒิภาวะด้านอาชีพเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพและความเต็มใจในการที่จะรับผิดชอบต่อการเลือกของแต่ละบุคคล จะเห็นได้ว่าวุฒิภาวะด้านอาชีพเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคคล เมื่อจะต้องเข้าสู่การทำงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับว่าเป็นภารกิจหนึ่ง (Task) ของแต่ละบุคคลที่จะต้องเผชิญในการดำรงชีวิต การสำรวจความ

ต้องการของตนเองและการตรวจสอบความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง จะสามารถช่วยให้บุคคลมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานต่อไปในอนาคต

วุฒิภาวะทางอาชีพจึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นระยะการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยรุ่น เป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างโลกการศึกษา และการทำงานเป็นวัยที่อยู่ระยะของความไม่แน่นอนทางด้านความคิดความเชื่อมั่นที่จะตัดสินใจ ซึ่งหากมิได้ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ด้านอาชีพเพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพให้เหมาะสมกับวัยนักเรียนจะเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อและก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวในการประกอบอาชีพในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ซูเปอร์ (วัชร ทรัพย์มี. 2523: 31; อ้างอิงจาก Super. 1960) ที่พบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษายังไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจเลือกอาชีพ และควรได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเอง ตลอดจนได้เรียนรู้ถึงโลกของอาชีพต่างๆตามความต้องการของตนเอง

นอกจากความต้องการในการประกอบอาชีพที่ปรารถนาของแต่ละบุคคลแล้ว จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวุฒิภาวะด้านอาชีพ พบว่ามีปัจจัยต่างๆหลายหลาย ประการที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางด้านอาชีพของบุคคล ได้แก่ เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนจะช่วยให้ นักเรียนสามารถเข้าสู่กระบวนการทางอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตนเอง (นฤมล ตั้งประพฤติดี 2553: 26; อ้างอิงจาก Legum, Harry L. 2006 : Abstract) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพฑูรย์ จันตะเสน (2544: 88) ได้ทำการวิจัยเรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันนอกจากนี้ปัจจัยด้านค่านิยมในการทำงานก็ส่งผลต่อวุฒิภาวะด้านอาชีพของบุคคล เพราะในการตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น เป็นการตัดสินใจที่มีผลต่อตนเองและสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (อาสาพร พรหมรักษ์. 2543: 1; อ้างอิงจาก Ginzberg. 1996) ค่านิยมในการทำงานจึงเป็นตัวกำหนดวิถีทาง และเป็นตัวจัดอันดับก่อนหลังในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ ในการทำงานตลอดจนมีผลต่อการรับรู้ และต่อเจตคติของบุคคล โดยมีระบบของสังคมเป็นตัวชี้แนะและเสริมแรงค่านิยมเหล่านั้นให้แก่บุคคล ทั้งผู้ปกครอง ครู ตลอดจนบุคคลที่ได้รับความนิยมและมีความสำคัญในสังคม (สิริอร วิชชาวุธ. 2544: 193; อ้างอิงจาก Hofstede, 1980, 1991) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บิดามารดาและบุตร ที่มีความเห็นตรงกันว่าค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุดคือ การมีรายได้ดี ความมั่นคงในอนาคต ค่านิยมที่ไม่สำคัญ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การทำงานกับวัสดุและไม่ต้องทำตามคำสั่งใคร และนอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมีปัญหาลดน้อย เลือกอาชีพที่มีโอกาสได้แสดงออกและนำความพอใจส่วนตัวมาให้ ทั้งยังต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปเพื่อนำตนไปสู่จุดมุ่งหมายในชีวิตที่ตั้งไว้ ในทางตรงกันข้ามกับเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำจะไม่สนใจการแสดงออกของตนเองและตั้งจุดมุ่งหมายในอาชีพไม่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง (วีระยา สุทธยาคม 2541: 1 ; อ้างอิงจาก Perrone. 1965: 248-252) จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะมี

วุฒิภาวะด้านอาชีพที่ดีนั้น จะประกอบด้วยปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวุฒิภาวะด้านอาชีพ

อย่างไรก็ตามการให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่การทำงานจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและจะต้องรีบดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือกับนักเรียน เพื่อสำรวจและทำความเข้าใจในตนเอง เรียนรู้การวางแผนและกำหนดอาชีพในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้อง โดยวิธีการในการให้ความช่วยเหลือบุคคลเกี่ยวกับวุฒิภาวะด้านอาชีพก็สามารถจัดกระทำได้หลากหลายวิธี เช่น การบริการแนะแนวอาชีพ จากการให้ข้อมูล การแนะแนว แนะนำ หรือบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไครท์ (นฤมล ตั้งประพจน์ดี. 2553: 10; อ้างอิงจาก Crites. 1978) กล่าวว่า การจะพิจารณาวุฒิภาวะทางอาชีพ ของบุคคลใดจะต้องพิจารณา เจตคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นจะช่วยให้ทราบว่าบุคคลนั้นสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองจะมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้การศึกษาของ พัชรภา วรแสง (2546: 47) ที่ศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม เช่นเดียวกับผลจากการศึกษาของ อาสาพร พรมรักษ์. (2543: 58) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การเข้าร่วมกระบวนการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยมีผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมากกว่าการแนะแนว อาชีพในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้ชุดการแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่ม รับผิดชอบทางอาชีพ มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มรับผิดชอบทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น การเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคลจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการทำงานในอนาคต การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองย่อมนำไปสู่ความก้าวหน้า และความความสำเร็จในชีวิต แต่หากการเลือกอาชีพยังอยู่ในลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจ หรือ ไม่ทราบว่าตนมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพอะไรแล้ว อาจกล่าวได้ว่าบุคคลนั้นไม่มีวุฒิภาวะทางอาชีพซึ่งส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพในอนาคตของบุคคลนั้นได้ จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ มีความสำคัญต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเรื่องของความสามารถของบุคคลในการเลือกประกอบอาชีพ อันเป็นผลมาจากการรู้จักและเข้าใจตนเอง การรู้จักเข้าใจอาชีพตลอดทั้งมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพการมีอาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีพในปัจจุบัน เพราะอาชีพเป็นการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว อาชีพก่อให้เกิดผลผลิตและการบริการซึ่งสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภคและที่สำคัญคืออาชีพมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะ

เป็นพื้นเพื่อสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ ชุมชน ส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทย

ด้วยเหตุดังกล่าวจากที่นำเสนอมาแล้วทั้งหมดนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรทางด้านจิตวิทยาที่ส่งผลต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ได้แก่ เพศ ระดับผลการเรียน อาชีพของพ่อแม่ ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนว เพื่อจะได้นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนและพัฒนาภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะได้ทราบถึงภาวะทางอาชีพของนักเรียน และปัจจัยบางประการ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของพ่อแม่ ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนว อาชีพซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา และเป็นแนวทางในการแนะแนวอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพให้กับนักเรียน ซึ่งจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำงานต่อไปในอนาคต ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้รุดหน้าอย่างรวดเร็วและเป็นข้อมูลสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อาชีพในอนาคต ผู้วิจัยคาดหวังว่า จะเป็นประโยชน์ต่อครูแนะแนว และครูผู้สอน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ซึ่งมีจำนวนรวม 1,650 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 310 คน โดยการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified – Random Sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การพัฒนาคุณภาพะทางด้านจิตวิทยาได้แก่
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
อาชีพของพ่อแม่
ค่านิยมในการทำงาน
การรับบริการแนะแนวอาชีพ
2. ตัวแปรตาม คือ คุณภาพะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณภาพะทางอาชีพ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยพิจารณาถึงความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงโลกกว้างทางอาชีพ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพ หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพการมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงาน การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความพอใจในองค์ประกอบของการเลือกอาชีพการมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ

1.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนเลือกอาชีพโดยมีการประเมินตนเอง การรู้ข้อมูลทางอาชีพ การเลือกเป้าหมายทางอาชีพ การวางแผนเข้าสู่อาชีพ และการแก้ปัญหาทางอาชีพ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพะทางอาชีพ ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดปัจจัยดังนี้

2.1 ระดับผลการเรียน หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ย หรือเกรดเฉลี่ยที่ได้จากการสอบตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงผลการเรียนในเทอมต้นของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 ระดับผลการเรียนสูง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00

2.1.2 ระดับผลการเรียนปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 2.99

2.1.3 ระดับผลการเรียนต่ำ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00

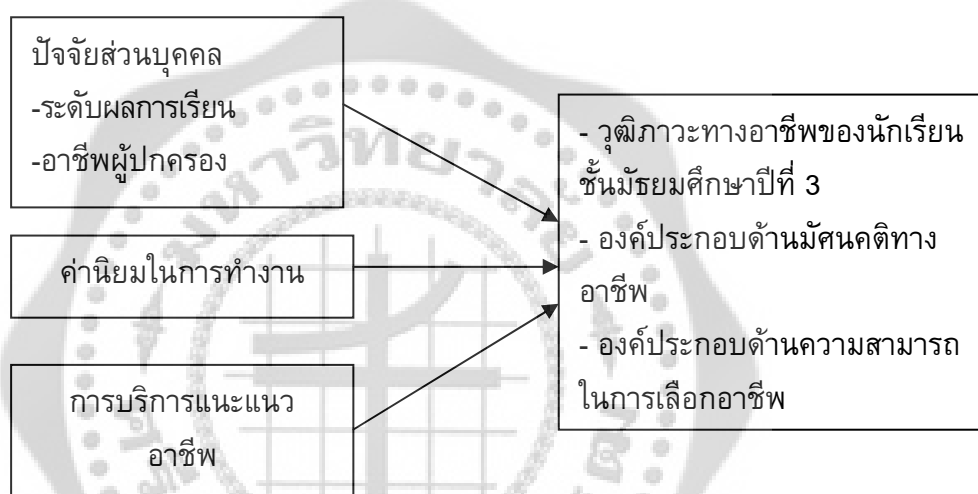
2.2 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง งานหรืออาชีพของพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ พิจารณาจากความรับผิดชอบ ความสามารถ และทักษะเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็นสามกลุ่มดังนี้อาชีพรับจ้างอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจและอาชีพทำกิจการส่วนตัว

2.3 ค่านิยมในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งต่างๆ ในงานที่ทำหรือความรู้สึกที่มีผลลัพธ์ที่ได้จากงานที่ทำ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีความสำคัญในการทำงานของเขาซึ่ง

ประกอบด้วย ลักษณะของงานสภาพแวดล้อมในการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงาน

2.4 การบริการแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถมีอาชีพที่เหมาะสม สามารถเปิดรับข้อมูลใหม่ ๆ เกี่ยวกับตนเอง และอาชีพ รับรู้ข้อมูลที่เป็นจริง รู้จักตนเอง และโลกของงาน มีอิสระในการเลือกอาชีพ จนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยพิจารณาจากบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ สติปัญญา เศรษฐกิจ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนว มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพอย่างน้อย 1 ปัจจัย
2. ปัจจัยด้านเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนว ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอย่างน้อย 1 ปัจจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับในแง่มุมต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกรอบแนวความคิดในการศึกษา ไว้ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ
  - 1.1 ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ
  - 1.2 องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ
  - 1.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการทำงาน
  - 2.1 ความหมายของค่านิยมในการทำงาน
  - 2.2 ความสำคัญของค่านิยมในการทำงาน
  - 2.3 ประเภทของค่านิยมในการทำงาน
3. การบริการแนะแนวอาชีพ
  - 3.1 ความหมายของการบริการแนะแนวอาชีพ
  - 3.2 หลักสำคัญของการบริการแนะแนวอาชีพ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ
  - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการทำงาน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ

1.1 ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพ

ทอลเบอร์ท (Tolbert. 1974: 76; อ้างอิงจาก วิกานดา ชัยวัฒน์. 2551: 29) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะด้านอาชีพไว้ว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพเหมือนกับวุฒิภาวะด้านอื่นๆ เป็นการจัดระเบียบของพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อที่บุคคลจะได้ประสบความสำเร็จในการค้นพบความต้องการของตน และวุฒิภาวะด้านอาชีพเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ และความเต็มใจในการที่จะรับผิดชอบต่อการเลือกของตน

ซูเปอร์ (Super. 1975: 15; อ้างอิงจาก วิกานดา ชัยวัฒน์. 2551: 29) ให้ความหมายของวุฒิภาวะด้านอาชีพไว้ว่า “เป็นสิ่งที่ใช้แทนระดับของการพัฒนาที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นอยู่ในระดับของกระบวนการที่ต่อเนื่องกันในขั้นพัฒนาการด้านอาชีพ จากจุดเริ่มต้นหรือสำรวจไปจนถึงขั้นเสถียร โดยวุฒิภาวะด้านอาชีพของบุคคลแต่ละระดับอายุจะแตกต่างกัน”

ไครท์ (Crites.1978: 4 ; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ จันตะเสน 2544: 20) ได้ให้ความหมาย วุฒิภาวะทางอาชีพ เป็น เจตคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคล สามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง และมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

ซัคเกอร์ (Zunker.1998: 165; อ้างอิงจาก นฤมล ตั้งประพฤติดี. 2553: 10) กล่าวว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ เป็น ความน่าเชื่อถือในกระบวนการวัดระดับพัฒนาการทางอาชีพอย่างต่อเนื่อง การปรับตัวในการทำงาน การวางแผนในการทำงาน ที่มีความสอดคล้องของอาชีพและบุคคล

อัจฉรา สุขารมณ และคณะ (2540: 18) กล่าวว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นระดับ พัฒนาการทางอาชีพและความเข้าใจด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพของบุคคลในระดับวัยต่างๆ ซึ่งความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพของบุคคลจะมีความสัมพันธ์กับอายุของบุคคล และมีผลให้บุคคล สามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530: 67 - 68) กล่าวว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพ หมายถึง ความ เข้าใจต่างๆ เกี่ยวกับอาชีพของบุคคลกลุ่มอายุต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป วุฒิภาวะทาง หมายถึง กระบวนการที่พิจารณาถึงความเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งความพร้อมทางด้านทัศนคติ และความสามารถในการเลือกอาชีพ รวมทั้ง การตระหนักถึงความต้องการของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และวางแผนเกี่ยวกับงานใน อนาคต

1.2 องค์ประกอบของวุฒิภาวะด้านอาชีพ

องค์ประกอบทั่วไป 4 ประการของวุฒิภาวะด้านอาชีพของวัยรุ่นมีดังนี้

1. ความคงที่ในการเลือกอาชีพ (Consistency of career choice) หมายถึง การที่ บุคคลมีความคงที่ในการเลือกอาชีพทั้งในแง่เวลาสาขาอาชีพและระดับอาชีพ

2. การเอาอาชีพที่เป็นไปได้จริง (Realism of career choice) หมายถึง การที่บุคคล เลือกอาชีพได้โดยตระหนักในตนเองสภาพแวดล้อม และโอกาสในการเข้าสู่อาชีพได้จริง เป็นความสอดคล้องกันระหว่างความสามารถความสนใจบุคลิกภาพและระดับชั้นทางสังคม

3. ทัศนคติต่อการเลือกอาชีพ (Career choice attitudes) หมายถึง การที่บุคคลมี แนวโน้มในการตอบสนองต่อองค์ประกอบเหล่านี้คือ

3.1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Involvement in the choiceprocess)

3.2 การมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน (Orientation toward work)

3.3 การมีอิสระในการตัดสินใจ (Independence in decision making)

3.4 การมีความพึงพอใจในการเลือกอาชีพ (Preference for career choice)

3.5 การมีความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการเลือกอาชีพ (Conception of the choice process)

4. ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career choice competencies) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยตระหนักต่อองค์ประกอบดังต่อไปนี้

4.1 การประเมินตนเอง (Self – appraisal) คือ การที่บุคคลรู้ถึงความสามารถความสนใจและความถนัดของตน

4.2 ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational information) คือ การที่บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรู้จักลักษณะของอาชีพ

4.3 การเลือกเป้าหมาย (Goal selection) คือ การที่บุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

4.4 การวางแผน (Planning) คือ การที่บุคคลตระหนักต่ออนาคตทางอาชีพในภายหน้าของตนและสามารถวางแผนเข้าสู่อาชีพที่เลือกแล้ว

4.5 การแก้ปัญหา (Problem solving) คือ การที่บุคคลทราบว่าควรทำอะไรเมื่อประสบปัญหาต่างๆในขั้นตอนต่างๆในการเลือกอาชีพ

องค์ประกอบบุคลิกภาวะด้านอาชีพที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ตามข้อเสนอของไคร์ท์มีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ

1. กระบวนการเลือกอาชีพซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1 ทักษะคติในการเลือกอาชีพ
  - 1.2 ความสามารถในการเลือกอาชีพ
2. ผลลัพธ์หรือสิ่งที่เกิดจากการเลือกอาชีพซึ่งประกอบด้วย
  - 2.1 ความคงที่ในการเลือกอาชีพ
  - 2.2 การเลือกอาชีพอย่างเป็นจริง

ไคร์ท์กล่าวว่า การประเมินบุคลิกภาวะด้านอาชีพของบุคคลนั้นจะวัดองค์ประกอบส่วนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ และองค์ประกอบด้านความสามารถในการเลือกอาชีพมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ (Career choice attitudes)

ประกอบด้วย

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Involvement in career decision making) คือ การที่บุคคลเป็นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง

1.2 การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Independence in career decision making) คือ การที่บุคคลเป็นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพโดยไม่ขึ้นอยู่กับผู้อื่น

1.3 แนวโน้มในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Orientation to career decision) คือ การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ รวมทั้งเข้าใจในกระบวนการก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.4 การประนีประนอมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Compromise in decision making) คือ การที่บุคคลสามารถปรับเปลี่ยนการตัดสินใจเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นต้น

1.5 การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Decisiveness in career decision making) คือ การใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับโลกของงาน และอาชีพมาประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2. องค์ประกอบด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career choice competencies) ประกอบด้วย

2.1 การประเมินตนเอง (Self – appraisal) หมายถึง การรู้ว่าตนเองมีความสนใจ ค่านิยมบุคลิกภาพ ความสามารถ ความถนัด จุดเด่น รวมทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างไร

2.2 การรู้ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational information) หมายถึง การมีความรู้และมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เช่น ลักษณะงาน รายได้ ความก้าวหน้าในการทำงาน ความต้องการของตลาดแรงงาน อนาคตในอาชีพ เป็นต้น

2.3 การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ (Goal selection) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำข้อมูลจากการรู้จักตนเองและข้อมูลทางอาชีพมาตั้งเป้าหมายอาชีพ

2.4 การวางแผนเข้าสู่อาชีพ (Planning) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำเป้าหมายที่กำหนดไว้มาทำการวางแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทั้งแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

2.5 การแก้ปัญหาทางอาชีพ (Problem solving) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ มาใช้ในการจัดการปัญหาที่จะเกิดขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์เดิม ฐานความรู้ที่มีอยู่ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ โดยไม่ได้อยู่ภายใต้การโน้มน้าวของผู้อื่น

2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริตที่มีอยู่ในสังคม เห็นคุณค่าของการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และศึกษาข้อมูลของอาชีพอย่างเพียงพอ

3. ความมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนมีความคิดที่เป็นอิสระในการเลือกประกอบอาชีพตามความต้องการ และความถนัดของตนเอง โดยไม่ถูกบังคับหรือกดดันจากบุคคลอื่นๆ

4. ความพอใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินใจ เลือกการทำงานตามความสามารถของตนเอง แล้วเกิดความรู้ พอใจต่อการตัดสินใจนั้น

5. มโนทัศน์ในการเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนมีความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจ ต่อตนเองเกี่ยวกับการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง สอดคล้องกับความสามารถที่เป็นจริงของตนเอง สามารถที่จะประเมินตนเองได้ว่ามีความเหมาะสมกับอาชีพใด

1.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาวะทางอาชีพ

1.3.1 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของไครท์

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529: 91 – 94 ; อ้างอิงจาก อาสาพรหม ทรัพย์. 2543: 34) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเลือกอาชีพของไครท์ไว้ดังนี้คือ

1. การเลือกอาชีพต้องมีเงื่อนไขที่จำเป็น 3 ประการ คือ

1.1 มีอาชีพให้เลือก บุคคลต้องมีอาชีพให้เลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือก การเลือกอาชีพจะเกิดไม่ได้

1.2 มีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ บุคคลต้องมีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ในสังคมของเรานั้น แรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ว่า “ทุกคนต้องทำงาน”

1.3 มีอิสระในการเลือก บุคคลต้องมีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพที่เขาเลือก เขาถูกจำกัดในการประกอบอาชีพที่เขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพ

อาชีพ ประกอบด้วย

2.1 การเลือกอาชีพ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเป็นจริงมากที่สุด และแสดงให้เห็นว่าบุคคลคิดว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไร

2.2 ความชอบในอาชีพ (Vocational Preference) ได้แก่ การที่บุคคลมีความประสงค์ หรืออยากประกอบอาชีพนั้น ๆ ถ้าเงื่อนไขในสภาพความเป็นจริงเปิดโอกาสให้

2.3 ความปรารถนา หรือความมุ่งหวังในอาชีพ (Vocational Aspiration) ได้แก่ การที่บุคคลมุ่งหวังว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไร

2.4 ความสนใจในอาชีพ (Vocational Interests) มีความคล้ายคลึงกับความชอบในอาชีพ แต่มีความเป็นจริงมากกว่า เพราะความสนใจมีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิกหรือประกอบอาชีพนั้น ๆ

3. พัฒนาการของการเลือกอาชีพ ไครท์ ได้กล่าวพัฒนาการทางด้านอาชีพไว้ดังนี้

3.1 การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการแบ่งออกเป็นขั้นย่อย ๆ แต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องกันทั้งหมด เพราะอย่างน้อยพบว่า มีความไม่ต่อเนื่องเกิดขึ้นในช่วงอายุ 4 – 16 ปี ซึ่งในช่วงอายุนี้ เด็กจะตัดสินใจไม่ได้ และไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของทางเลือกในการเลือกอาชีพได้

3.2 ภายหลังจากอายุ 16 ปี กระบวนการเลือกอาชีพจะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือก ความชอบ ความปรารถนา หรือความมุ่งหวัง และความสนใจมีการเปลี่ยนแปลง

3.3 มีลำดับขั้นในกระบวนการเลือกอาชีพ แต่ยังคงกำหนดขอบเขตได้ไม่ดีนัก บางครั้งเป็นไปได้ว่าช่วงเฟื่องฟู (Fantasy Stage) เริ่มเมื่ออายุ 9 ขวบ แต่สิ้นสุดเมื่ออายุ 13 ปี การก่อตัวของความคิดในการเลือกอาชีพ และการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงจะปรากฏขึ้นในช่วงอายุ 18 – 21 ปี ในช่วงหรือระยะความเป็นจริง เป็นระยะที่มีความเป็นจริงมากขึ้นในการเลือกอาชีพ

ไครท์ (Crites. 1974; อ้างอิงจาก อาสาพห์ พรหมรักษ์. 2543: 35) ได้วิเคราะห์มิติ ทั้ง 5 ของซูเปอร์ และโอเวอร์ สตรีท ใหม่อย่างละเอียด แล้วได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของวุฒิภาวะทางอาชีพ ตามแนวโครงสร้างทางปัญญาของเวอร์นอน และสรุปว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นโครงสร้างหลายมิติ มากกว่าจะประกอบด้วยตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง และประกอบด้วย องค์ประกอบทั่วไป และองค์ประกอบพหุคูณ ดังนี้คือ

องค์ประกอบที่ 1 ความมั่นคงในการเลือกอาชีพ (Consistency of Career Choice) หมายถึง เมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้น บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เขาชอบ และคิดว่ามีความเหมาะสมระหว่างเวลา (Time) สาขาอาชีพ (Field) และระดับอาชีพ (Level) อย่าง แน่นนอนและเที่ยงตรงขึ้น คือ ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพไปเรื่อย ๆ

องค์ประกอบที่ 2 การเลือกการอาชีพอย่างเป็นจริง (Realism of Career Choice) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงตนเอง ตลอดจนโอกาสที่จะเป็นไปได้ คือ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่าง ความสามารถของตน (Abilities) ความสนใจ (Interest) บุคลิกภาพ (Personality) และชนชั้นทางสังคม (Social Class)

องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career Choice Competencies) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

3.1 การแก้ปัญหา (Problem-Solving) คือ การที่บุคคลทราบว่าเขาทำอะไร

3.2 การวางแผน (Planning) คือ การที่บุคคลมองเห็นอนาคตข้างหน้า

3.3 ข้อเสนอแนะทางอาชีพ (Occupational Information) คือ การที่บุคคลทราบ ข้อมูลเกี่ยวกับงานและรู้จักงาน

3.4 การรู้จักตนเอง (Self Appraisal) คือ การที่บุคคลรู้ความสามารถ ความ ถนัด และความสนใจของตนเอง

3.5 การเลือกจุดมุ่งหมาย (Goal Selection) คือ การที่บุคคลเลือกงานที่ เหมาะสมกับตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 เจตคติ หรือทัศนคติในการเลือกอาชีพ (Career Choice Attitudes) ประกอบด้วย

4.1 การมีส่วนร่วมหรือการมีส่วนร่วม (Involvement) หมายถึง การที่ บุคคลมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ

4.2 ความรู้เบื้องต้น (Orientation) หมายถึง การที่บุคคลมีเจตคติต่องาน และให้คุณค่าแก่งานของเขา เช่น การที่บุคคลมีเจตคติต่องานว่า งานเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย หรืองานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ

4.3 ความมีอิสระ (Independence) หมายถึง การที่บุคคลขึ้นหรือไม่ขึ้นกับผู้อื่นในการเลือกอาชีพ

4.4 ความพอใจหรือความรับผิดชอบ (Preference) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพของเขาโดยขึ้นกับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ความสามารถในการทำงาน

4.5 มโนทัศน์ (Conception) หมายถึง การที่บุคคลมีมโนทัศน์ในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

1.3.2 ทฤษฎีความต้องการของฮอปพ็อค (Hoppock's Composite Theory)

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2544: 43-47) ได้กล่าวถึง การเลือกอาชีพ ดังนี้

1. คนเราเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการ มนุษย์เกิดมามีความต้องการมากมาย ความต้องการเหล่านี้มีทั้งความต้องการทางร่างกาย และจิตใจ ทางร่างกาย ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ซึ่งคนเราแต่ละคนนั้นก็มีความต้องการที่ความแตกต่างกัน บางคนต้องการความต้องการภายนอก เช่น เงินทองทรัพย์สิน ในขณะที่บางคนเน้นความความต้องการภายใน เช่นสงบทางจิตใจมากกว่า ตลอดจนบางคนก็ชอบที่จะอยู่กับผู้อื่นต้องการเกี่ยวข้องกับคนอื่นสูงทำให้เขาแสวงหากิจกรรมอาชีพที่จะช่วยให้เขาได้ใกล้ชิดสัมพันธ์กับผู้อื่นมากๆ เช่น อาชีพประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ในขณะที่บางคนชอบอยู่เงียบ ๆ คนเดียวก็มักเลือกอาชีพที่ไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่นมากนักเช่น อาชีพนักประพันธ์นักคอมพิวเตอร์ เป็นต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความต้องการที่หลากหลายของมนุษย์เป็นตัวกำหนดให้เขาเลือกอาชีพที่จะสนองความต้องการของเขาได้

2. อาชีพที่เราเลือกมักจะเป็นอาชีพที่จะสามารถตอบสนองความต้องการสูงสุดของเราได้ บุคคลที่มีความต้องการความมั่นคงในชีวิตสูง มักจะเลือกอาชีพที่ความมั่นคง เช่น อาชีพรับราชการ เพราะ ไม่ต้องกลัวการถูกไล่ออกออกไปได้เรื่อยๆ หรือผู้ที่ชอบเสียงมากๆ อาจสนใจอาชีพทางธุรกิจก็ได้ อย่างไรก็ตามมนุษย์น้อยคนนักที่จะมีความต้องการอยู่เพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่แล้วเรามีความต้องการหลายชนิดในตัวเอง และการเลือกอาชีพของเราก็มักจะได้รับอิทธิพลจากความต้องการเหล่านี้ตามสัดส่วนที่มากน้อยต่างกัน

3. ความต้องการที่เกิดขึ้นอาจชัดเจนแน่นอนในบุคคลบางคน แต่สำหรับบางคนก็อาจคลุมเครือ แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตามมันจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเราทั้งสิ้น บุคคลอาจจะรู้ถึงความต้องการของตัวเอง เช่น รู้ว่าเขาต้องการประกอบอาชีพพยาบาล เพราะ เขาชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความต้องการรับใช้ผู้อื่น หรือ บางคนอาจมากกว่าอาชีพอื่น ๆ เท่านั้น การที่เราจะรู้ถึงความต้องการของตนเองแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจตนเองของเราด้วยถ้าใครเข้าใจตัวเองมากก็จะรู้ถึงแรงจูงใจที่ดึงดูดทำให้เขาชอบ/ไม่ชอบอาชีพเหล่านั้น ถ้ามีความเข้าใจตนเองน้อยก็อาจ

ไม่เข้าใจว่าทำไมเขาจึงชอบ/ไม่ชอบอาชีพนั้น ดังนั้นสาเหตุการเลือกอาชีพจึงไม่กระจ่างเสมอไปในบุคคลทุกคน

4. พัฒนาการทางอาชีพเริ่มจากจุดที่บุคคลเริ่มตระหนักว่า มีอาชีพบางชนิดที่จะทำให้เขาได้รับความพึงพอใจและสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ จากประสบการณ์เบื้องต้นของชีวิต เราเรียนรู้ว่าการกระทำบางอย่างที่ทำแล้วเรามีความสุขบางอย่างทำแล้วก็มีทุกข์ ทำให้เราเริ่มแสวงหากิจกรรมที่ทำแล้วมีความสุขมากขึ้นเรื่อยๆ และในขณะเดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ทำแล้วเกิดทุกข์ เมื่อเติบโตขึ้นเราก็เรียนรู้ว่ามีอาชีพบางประเภทสามารถให้ประสบการณ์ที่เราทำแล้วมีความพึงพอใจ มากกว่าอาชีพบางประเภททำให้เราเริ่มแสวงหาอาชีพนั้นๆ ในช่วงที่เราเริ่มตระหนักและแสวงหาอาชีพบางอาชีพ นี่เป็นจุดที่ฮอพพอคเชื่อว่า การเลือกอาชีพได้เริ่มขึ้นนี้ยอมแสดงว่าความเชื่อของฮอพพอคในเรื่องอาชีพนั้นมีส่วนเน้นถึงแนวโน้มทางพัฒนาการเช่นกัน ฮอพพอค เชื่อว่าก่อนการเลือกอาชีพจริงๆ เราทุกคนมีความรู้สึกเกี่ยวกับความต้องการในอาชีพใดอาชีพหนึ่งมานานแล้ว และทัศนคติต่ออาชีพบางอย่างจะมีผลต่อทิศทางการเลือกอาชีพของเราในภายหลัง

5. สิ่งที่จะเป็นเครื่องแสดงว่าเรามีการพัฒนาทางการเลือกอาชีพมากขึ้นหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับว่า เราเข้าใจว่าการเลือกอาชีพของเรานั้นได้สนองตอบความต้องการของตนเองเพียงใด ยิ่งเราแน่ใจว่าที่เราเลือกอาชีพนี้ เพราะเรามีความต้องการอย่างนั้นอย่างนั้นก็ยิ่งแสดงว่าเรามีพัฒนาการทางอาชีพที่สูงขึ้น การที่จะรู้ถึงความต้องการที่แน่ชัดของเราได้นั้นเราก็คงต้องรู้จักทั้งตัวเราเอง อาชีพที่เราสนใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ของตัวเราเอง ซึ่งการเลือกอาชีพที่ได้ผลน่าจะเป็นการเลือกโดยวิธีที่กระทำอย่างรอบคอบไตร่ตรองโดยรู้ความต้องการส่วนตัวส่วนตัวและรู้ธรรมชาติของอาชีพที่สนใจ และนำข้อมูลทั้ง 2 แหล่งนี้มาพิจารณาประกอบหาสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเราให้มากที่สุด

6. การเข้าใจตนเองจะทำให้เราได้ว่ารู้ถึงสิ่งที่เราต้องการ และรู้ว่าเรามีอะไรจะไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ต้องการนั้น เกี่ยวกับตนเองจะทำให้บุคคลได้เข้าใจถึงความต้องการจุดประสงค์เป้าหมายของชีวิต จุดเด่น จุดอ่อน และความสามารถของเขาทำให้เขารู้ว่าเขาเหมาะและไม่เหมาะกับอาชีพใด เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

7. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพก็มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของเรา คือ เราจะได้ประจักษ์แก่ตนเองว่าอาชีพนั้นๆ สนองตอบความต้องการของเราหรือไม่ เราจะได้อะไรจากการประกอบอาชีพนั้น และเราจะต้องให้อะไรแก่อาชีพนั้นๆบ้าง จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใดนั้น ถ้าเราไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้นเลย เราเลือกอย่างคนตาบอดแต่ถ้าเรามีข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เราสนใจข้อมูลนั้น จะช่วยประกอบการพิจารณาของเราทำให้การตัดสินใจของเราอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงมากขึ้น

8. ความพึงพอใจในอาชีพเกิดจากการได้ประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของเรา ถ้าสิ่งที่มีใกล้เคียงสิ่งที่เราต้องการจะมีเท่าใด ความพึงพอใจในงานอาชีพของเราก็ยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น งานอาชีพใดก็ตามที่สนองความต้องการบุคคลได้ทั้งระดับความต้องการทางจิตใจ และร่างกาย งานนั้นย่อมทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจมากขึ้นเป็นลำดับ บุคคลที่เบื่อบทงานย่อมหมายถึง งานที่เขาทำไม่ได้สนองความต้องการของเขา ดังนั้นความสุข/พึงพอใจต่องานจึง หมายถึง อัตราส่วนของสิ่งที่เขาได้จากงาน กับสิ่งที่เขาคาดหวังจะได้ อย่างไรก็ตามเมื่อก้าวถึงสิ่งที่เขาได้รับจากการทำงานนั้น มิได้หมายถึงเงินเดือนเสมอไปอาจเป็นด้านอื่นๆ เช่น บรรยากาศสวัสดิการเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

9. ความพึงพอใจจากการทำงานมิได้หมายถึงเฉพาะสิ่งที่บุคคลได้รับในปัจจุบันเท่านั้น อาจเป็นสิ่งที่เขาคาดหวังว่างานจะมีอนาคตที่สดใส กล่าวง่าย ๆ คือ เป็นบันไดไปสู่ตำแหน่งหรืองานใหม่ในอนาคตที่ดีกว่าก็เป็นได้ บุคคลอาจมีความพอใจในงานที่เขาทำ เพราะงานนี้จะทำให้เขาก้าวหน้าเร็วมีอนาคตที่แจ่มใสกว่างานอื่นๆ ก็ได้ คือ เขาอาจจะยอมเริ่มต้นจากงานปัจจุบันที่ไม่ใคร่ น่าสนใจนัก แต่คิดว่ามีความหวังจะเลื่อนสู่ตำแหน่งใหญ่ได้เร็วก็เป็นได้ สำหรับบางคนความพอใจในงานอาจจะเกิดจากการที่งานนั้นได้ตอบสนองความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐานของเขาได้ก่อนแม้งานจะไม่มีอนาคตเลย แต่เขาอาจพอใจทำเพราะได้เงินเดือน ในปัจจุบันเช่นผู้ที่ไปทำงานในตะวันออกกลาง เป็นต้น

10. คนเราเมื่อเลือกอาชีพแล้วเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ถ้าเขารู้สึกว่าการเปลี่ยนจะทำให้เขาได้รับการตอบสนองที่ดีกว่างานเก่า สมมุติว่าเราต้องการเงินเดือนดีเราอาจเปลี่ยนงาน ถ้างานใหม่ให้เงินดีกว่างานเก่าหรือเราอาจเปลี่ยนงานถ้าความต้องการของเราเปลี่ยนไปเช่นถ้าเราเกิดเบื่อกับการทำงานซ้ำซากจำเจ มีความต้องการอยากหาสิ่งใหม่มาตื่นเต้นให้กับชีวิต เราอาจจะออกจากงานเดิมที่น่าเบื่อหน่ายสู่งานใหม่ที่ท้าทายก็ได้ มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาสิ่งที่เป็นความต้องการของเราครั้งหนึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยต่างๆ ดังนั้นเมื่อความต้องการเปลี่ยนไป งานซึ่งครั้งหนึ่งเคยสนองความต้องการของเราก็ย่อมจะต้องเปลี่ยนไปด้วย เราจึงอาจต้องหางานใหม่เพื่อสนองความต้องการใหม่ที่เกิดขึ้นของเราด้วย

1.3.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโรว์ Roe's Theory

แอนน์ โรว์ (Anne Roe.1964; อ้างอิงจาก นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2544: 53-58) เป็นนักจิตวิทยาคลินิกแต่มีความสนใจต่องานทางด้านพัฒนาการทางอาชีพจนกระทั่งได้ตั้งเป็นทฤษฎีอาชีพขึ้น เมื่อปี ค.ศ. 1957 และต่อมาได้รับการปรับปรุงในปี ค.ศ.1964 สิ่งที่โรว์สนใจศึกษาเป็นเรื่องของบุคลิกภาพภูมิหลังความถนัดรวมทั้งความฉลาดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของกลุ่มบุคคลในอาชีพต่างๆ โรว์เริ่มโดยการศึกษาภูมิหลังของนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เธอพบว่านักวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่จะมีภูมิหลังที่ต่างออกไปจากนักสังคมศาสตร์อย่างเห็นได้ชัดเจน โรว์ จึงสรุปว่า ความแตกต่างของบุคคลในการเข้าสู่อาชีพนั้นมีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ในวัย

เด็ก โดยเฉพาะอิทธิพลการเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีต่อลูก โรว์ได้เน้นในเรื่องความสำคัญของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และความต้องการที่มีผลต่อการเลือกทิศทางอาชีพของบุคคล โดยมีหลักใหญ่ๆ ดังนี้คือ

1. พันธุกรรม จะเป็นตัวกำหนดและจำกัดการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ แต่คุณลักษณะบางอย่างก็ไม่ได้อยู่ภายใต้อิทธิพลของพันธุกรรมมากนัก ตัวอย่างเช่น ความฉลาดอาจจะถูกกำหนดโดยพันธุกรรมมากกว่าเรื่องความสนใจ หรือทัศนคติซึ่งจะถูกกำหนดโดยสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ของบุคคลมากกว่า

2. วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ประกอบกับประสบการณ์เฉพาะตัวของเด็กแต่ละคน จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางพัฒนาการของคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้จากพันธุกรรม

3. ประสบการณ์ของความพึงพอใจ หรือความคับข้องใจในวัยเยาว์ จะเป็นตัวกำหนดทิศทางความสนใจของบุคคล และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นความต้องการที่รุนแรงของบุคคล และเมื่อสามารถตอบสนองได้ก็จะยิ่งทำให้บุคคลมีความพึงพอใจสูงขึ้นตามไปด้วย

4. แบบแผนความสนใจที่เด่นชัด จะถูกกำหนดโดยพลังทางจิต (Psychic Energy)

5. แรงจูงใจในอันที่จะนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความต้องการและความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการนั้นเราอาจสังเกตได้ว่า โรว์ ได้ตั้งเอาเรื่องของความต้องการและความตอบสนองเข้ามามีบทบาทในทฤษฎีของเธอมาก

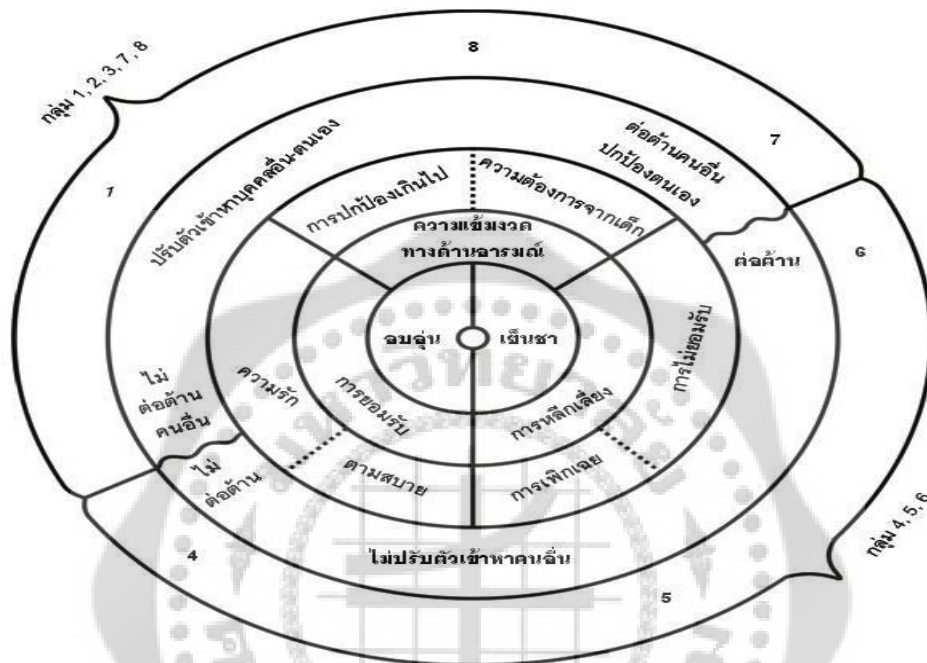
โรว์ ได้กล่าวถึงแรงจูงใจที่จะบรรลุเป้าหมายทางอาชีพว่า ขึ้นอยู่กับระดับความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง (Degree of Need Satisfaction) และประสบการณ์วัยเด็กตอนต้น

โรว์ได้ใช้ความเข้าใจเรื่องความต้องการของทฤษฎี มาสโลว์ (Maslow) ที่ได้จัดลำดับความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์จากขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูงมาอธิบายในทฤษฎี และได้อธิบายถึงเรื่องของความต้องการว่ามีส่วนสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการบรรลุเป้าหมาย โดยกล่าวว่า ความต้องการธรรมดา ๆ เช่น หิวกระหายจะไม่จัดเป็นตัวกระตุ้นหรือแรงจูงใจในระดับจิตใต้สำนึกของบุคคล ส่วนความต้องการที่แทบจะไม่มีทางได้รับการตอบสนองเลย มักจะไม่เข้ามามีบทบาทอีกต่อไป ถ้าเป็นความต้องการระดับสูง (เช่น ความต้องการสุนทรีย์ต่าง ๆ) แต่ถ้าเป็นความต้องการในระดับต่ำและไม่ได้รับการตอบสนอง ก็อาจกลายเป็นตัวกีดขวางความต้องการในระดับอื่นไปด้วย

ความต้องการที่จะกลายเป็นตัวจูงใจที่สำคัญของมนุษย์ มักเป็นความต้องการที่กว่าจะได้รับการตอบสนองต้องใช้เวลาานาน ๆ ตัวอย่างเช่น นาย ก. มีความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและยอมรับจากสังคม แต่การเป็นที่ยกย่องเช่นนั้นไม่เกิดในวันนี้ วันพรุ่งนี้ กว่าจะเป็นที่ยอมรับได้ต้องใช้เวลานาน ดังนั้น นาย ก. จึงพยายามทำตัวและทำกิจกรรมหลายรูปแบบเพื่อให้ไปถึงจุดมุ่งหมายนั้นของชีวิต ความต้องการได้รับการยกย่องจึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญของ นาย ก. ไปเขาอาจจะใช้ชีวิตทำงานอาชีพหรือกิจกรรมที่สังคมยกย่องเขาอยู่เสมอ ๆ โดยอาจจะรู้หรือไม่ถึงสาเหตุที่ทำได้ในกรณีที่เขาทำไปโดยไม่รู้ตัวก็เรียกได้ว่า เขาถูกผลักดันโดยแรงจูงใจในระดับจิตใต้สำนึก

แบบแผนการเลี้ยงดูและประสบการณ์ในวัยเด็กตอนต้น

โรว์ ได้ให้ความสำคัญกับวิธีการและบรรยากาศทางครอบครัวที่พ่อแม่เลี้ยงดูลูกมาว่า จะเป็นสาเหตุสำคัญของการเลือกอาชีพ เธอได้แบ่งบรรยากาศทางครอบครัวออกเป็นหลายรูปแบบ ดังนี้คือ

ภาพประกอบ 1 บรรยากาศของการเลี้ยงดูเด็ก ได้ส่งผลถึงการเลือกอาชีพของบุคคล
(Anne Roe, 1964; อ้างอิงจาก นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2544: 53-58)

รูปแสดงบรรยากาศของการเลี้ยงดูเด็ก ได้ส่งผลถึงการเลือกอาชีพของบุคคลซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ปรับตัวเข้าหาผู้อื่น (กลุ่ม 1,2,3,7,8) และไม่ปรับตัวเข้าหาผู้อื่น (กลุ่ม 4,5,6)

โรว์แบ่งบรรยากาศทางอารมณ์ (Emotional Climate) ออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ความเข้มงวดทางอารมณ์ (Emotional Climate of the Child)
2. การหลีกเลี่ยงเด็ก (Avoidance of the Child)
3. การยอมรับเด็ก (Acceptance of the Child)

โรว์ เชื่อว่า บรรยากาศทางอารมณ์ที่ต่างกันเหล่านี้จะมีผลต่อการเลือกอาชีพของเด็ก

1. ความเข้มงวดทางอารมณ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 ปกป้องลูกมากเกินไป (overprotecting)

เด็กจะถูกจำกัดอิสรภาพและถูกควบคุมด้วยพฤติกรรมความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากเห็นของเด็กซึ่งมีผลทำให้เด็กต้องพึ่งพาพ่อแม่ในทุกสิ่งแต่ในขณะเดียวกันพ่อแม่ก็จะแสดงความรักต่อเด็กและให้สิทธิพิเศษบางประการนอกจากนี้พ่อแม่จะควบคุมการคบเพื่อนของเด็ก ปกป้องลูกจากเด็กคนอื่นและมักจะถือสิทธิ์ก้าวท้าวโลกของเด็กคาดหวังให้ลูกรายงานทุกสิ่งให้ตนรู้

1.2 เรียกร้องจากเด็กมากเกินไป (overdemanding)

พ่อแม่ของเด็กกลุ่มนี้มักจะมีสิ่งคาดหวังและมาตรฐานสูงต่ำสำหรับลูกของตน พ่อแม่มักชอบจัดการกับชีวิตของลูก ๆ เช่นบอกว่าเด็กควรทำอะไรคิดอะไรหรือรู้สึกอย่างไรไม่ว่าใครยอมปล่อยให้ลูกมีประสบการณ์อะไรด้วยตัวของเด็กเอง

2. การหลีกเลี่ยงเด็กแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.1 ปฏิเสธเด็ก (Rejecting)

ปฏิบัติต่อเด็กอย่างเย็นชาไม่มีความเป็นมิตรกระแนะกระแหนเด็กบางครั้งก็เหยียดหยันเด็กมักจะชอบปล่อยให้เด็กอยู่คนเดียวไม่ชอบให้ลูกเจอผู้อื่นและชอบตั้งระเบียบกฎเกณฑ์ป้องกันตนเองไม่ยอมให้เด็กเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิต

2.2 ทอดทิ้งเด็ก (Neglecting)

เป็นลักษณะของพ่อแม่ที่ไม่สนใจในลูกทอดทิ้งให้เด็กดิ้นรนตามลำพังโดยที่ไม่ได้ช่วยเหลืออะไรเลยไม่ยอมสัมผัสกอดรัดหรือให้ความอบอุ่นเด็ก

3. การยอมรับเด็กมี 2 ประเภทได้แก่

3.1 ยอมรับแบบปล่อยสบายๆ (Casual)

กลุ่มนี้จะให้ความสนใจเด็กและแสดงความรักตามสมควรถ้ามีเวลาให้ก็จะใส่ใจและยอมรับเด็กพ่อแม่เป็นคนง่าย ๆ ไม่ตั้งกฎเกณฑ์บังคับเด็กมากนัก

3.2 ยอมรับโดยแสดงความรัก (Loveing)

พ่อแม่กลุ่มนี้จะแสดงความรักและให้ความรักอบอุ่นแก่เด็กสนับสนุนให้ลูกมีการเจริญเติบโตอย่างรับผิดชอบใช้เหตุผลมากกว่าการลงโทษเด็กช่วยเด็กเมื่อต้องการและในสิ่งที่จะเป็นใช้ชีวิตอย่างขมขื่นเมื่อทำสิ่งดีสนับสนุนให้ลูกมีเพื่อนและรับรองเพื่อน ๆ ของลูกสรุปคือช่วยลูกให้เติบโตด้วยความรักและให้กำลังใจ

จากการแบ่งกลุ่มบรรยากาศทางครอบครัวทั้ง 6 ประเภทนี้ได้มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กที่เกี่ยวข้องไปถึงการเลือกอาชีพของเขาในอนาคตด้วยกล่าวคือกลุ่มพ่อแม่ที่ปกป้องลูกมากเกินไป (1.1) หรือเรียกร้องจากเด็กมากเกินไป (1.2) และกลุ่มที่ยอมรับโดยแสดงความรักต่อเด็ก (3.2) จะทำให้เด็กมีลักษณะในการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นและมักจะเลือกประกอบอาชีพที่ต้องทำร่วมกับบุคคลอื่น เช่นอาชีพการให้บริการติดต่อทางธุรกิจศิลปิน เป็นต้น

ส่วนกลุ่มอื่นๆที่เหลือได้แก่พ่อแม่ที่ปฏิเสธเด็ก (2.1) ทอดทิ้งเด็ก (2.2) และกลุ่มยอมรับแบบปล่อยสบายๆ (3.1) จะทำให้เด็กมีลักษณะการปรับตัวที่จะหลีกเลี่ยงหนีไปจากผู้อื่นการเลือกประกอบอาชีพจึงมักเลือกอาชีพที่ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับผูกพันกับผู้อื่นเช่นอาชีพทางวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป โรว์ มีความเชื่อว่า บรรยากาศการเลี้ยงดูเด็กจะมีผลต่อบุคลิกภาพการเข้าหรือไม่เข้าหาผู้อื่นของเด็ก และมีผลต่อการเลือกอาชีพประเภทอยากทำร่วมกับผู้อื่นหรือหลีกเลี่ยงจากผู้อื่นของเด็กอีกด้วย อย่างไรก็ตามทฤษฎีของโรว์ยังไม่มีการวิจัยที่สนับสนุนมากนัก และโรว์ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพทางจิตประเภทให้บุคคลสร้างจินตนาการ (Projective Test) ซึ่งมักใช้ทดสอบผู้มีความไม่ปกติทางจิตมากกว่าจะใช้กับคนธรรมดาเป็นเหตุ ผลสรุปของโรว์ยังมีข้อต้องแก้ไขปรับปรุงอีกมาก นอกจากนี้บรรยากาศและการปฏิบัติตนของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กก็สามารถแยกเป็นสัดส่วนเด็ดขาด และมีความไม่คงที่สม่ำเสมอทำให้ยากต่อการวินิจฉัยว่า เด็กมาจากครอบครัวประเภทใดแน่แท้โดยทั่ว ๆ ไปทฤษฎีของโรว์ก็จัดว่าน่าสนใจทฤษฎีหนึ่ง

1.3.4 ทฤษฎีของไทด์แมนและโอฮารา (Tiedman and O'Hara's Theory of Career Developme)

ไทด์แมนและโอฮารา (Tiedman and O' Hara. 1963; อ้างอิงจาก นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2544: 70-72) เป็นทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลโดยตรงมาจากทฤษฎีของซูเปอร์และกินซ์เบอร์กเขาได้แบ่งขั้นตอนต่างๆเช่นเดียวกับ 2 ทฤษฎีแรกเพียงแต่ไทด์แมนได้มาเพิ่มเติมให้ละเอียดชัดเจนและเน้นเรื่องการตัดสินใจว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านอาชีพทำให้บางครั้งทฤษฎีของเขามีชื่อเรียกว่า A Decision Making and Adjustment Theory of Vocational Development

ไทด์แมนและโอฮารา มองเรื่องของพัฒนาการอาชีพว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (ที่ทำให้เขาแตกต่างออกไปจากผู้อื่น) ส่วนการปรับตัวทางสังคมเป็นการที่บุคคลพยายามปรับตัวเองเข้ากับผู้อื่น เพื่อเขาจะได้เป็นที่ยอมรับในสังคม

ไทด์แมนได้ย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพที่จะเห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจเขาได้ย้ำเรื่องของการตัดสินใจว่าเป็นหัวใจของพัฒนาการทางอาชีพการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นในด้านของการเรียนการทำงานหรือกิจกรรมประจำวันล้วนมีส่วนเสริมสร้างที่จะทำให้เป็นรูปแบบของพัฒนาอาชีพของบุคคลผู้นั้นเขาได้แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจออกเป็น 2 ระยะคือ

1. ระยะคาดการณ์ล่วงหน้า (Period of Anticipation) แบ่งเป็นขั้นย่อยๆ 4 ขั้นคือ

1.1 ขั้นการสำรวจ (Exploration) เกิดเมื่อบุคคลพิจารณามองเห็นทางเลือกหลายทางจึงเริ่มสำรวจทางเลือกเหล่านั้น

1.2 ขั้นเห็นรูปแบบทางเลือกเด่นชัดขึ้น (Crystallization) บุคคลเริ่มมองเห็นว่าทางเลือกใดที่เป็นไปได้และตัดทางเลือกที่เป็นไปไม่ได้ทิ้งไป

1.3 ขั้นการเลือก (Choice) เลือกอาชีพที่ชอบมากกว่าอาชีพอื่นและจัดอันดับอาชีพที่ต้องการ

1.4 ขั้นเจาะจงตัวเลือก (Specification) เมื่อเลือกอาชีพที่สนใจแล้วก็จะไปหาข้อมูลรายละเอียดของอาชีพนั้นๆ เช่นลักษณะงานการฝึกอบรมการหาแหล่งงาน เป็นต้น

2. ระยะการดำเนินงานตามแผนและการปรับตัว (Period of Implementation and Adjustment) มี 3 ขั้นย่อย คือ

2.1 ขั้นอุปมาน (induction Stage) บุคคลก้าวเข้าสู่งานอาชีพที่ได้วางเป้าหมายเลือกไว้และอาจต้องปรับตัวด้วยปฏิบัติตามกลุ่มอาชีพที่เขาปฏิบัติกัน

2.2 ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition) เป็นขั้นที่บุคคลพยายามปรับหรือผสมผสานเป้าหมายของกลุ่มเข้ากับเป้าหมายของตนเองอาจเป็นการประนีประนอมหรือคล้อยตามเพื่อกลายเป็นสมาชิกของกลุ่มไปในที่สุด

2.3 ขั้นการอนุรักษ์ (Maintenance) เป็นขั้นที่บุคคลหาความสมดุลมั่งคงในงานเกิดความพึงพอใจว่างานนั้นเหมาะกับเขา

ในกรณีที่บุคคลไม่สามารถผสมผสานเป้าหมายของกลุ่มเข้ากับเป้าหมายส่วนตัวหรือเขาอาจไม่พอใจกับการเลือกอาชีพของเขาเขาอาจแสวงหาอาชีพใหม่และเริ่มกระบวนการคิดตัดสินใจใหม่อีกครั้งก็ได้แต่การตัดสินใจครั้งที่สองก็อาจนำข้อมูลที่ได้เคยวิเคราะห์แล้วในครั้งแรกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้เช่นกัน

ไทด์แมนและโอฮาราเชื่อว่ากระบวนการพัฒนาในแต่ละขั้นเป็นสิ่งที่ย้อนกลับใหม่ได้ เช่นบุคคลซึ่งที่เป็นขั้นเจาะจงตัวเลือก (Specification) อาจย้อนกลับไปอยู่ในขั้นการเลือกใหม่ (Choice) ก็ได้เท่ากับที่จะไปอยู่ในขั้นอุปมาน (Induction) ได้เช่นกันทั้งนี้เพราะเขาเชื่อว่าในเรื่องของการตัดสินใจนั้นคนเราสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอสิ่งเดิมที่เคยตัดสินใจไปแล้วนำมาพิจารณาใหม่ถ้ามีตัวแปรใหม่เกิดขึ้นแต่โดยทั่วไปแล้วบุคคลมักจะดำเนินตามขั้นตอนตั้งแต่เริ่มตัดสินใจไม่ถูกไปจนกระทั่งถึงตัดสินใจได้และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ในที่สุด

จากทฤษฎีของไทด์แมนโอฮารา คงพอจะทำให้เรามองเห็นแล้วว่าพัฒนาการทางอาชีพนั้น เป็นกระบวนการตัดสินใจที่สลับซับซ้อนเกิดในช่วงเวลายาวนานตลอดชีวิตของบุคคลก็ได้ และการตัดสินใจแต่ละครั้งก็มีผลต่อเนื่องไปถึงการตัดสินใจอื่น ๆ ที่ตามมาด้วยเสมอ ในบางครั้งการตัดสินใจก็อาจจะไม่ได้เกิดตามลงมาที่ละเรื่อง ในชีวิตจริงของเราบ่อยครั้งจะพบมีหลายสิ่งที่เราจำเป็นต้องเลือกตัดสินใจในเวลาเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้ยากสำหรับบุคคลที่จะต้องเลือกตัดสินใจในตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับเขา เพราะการเลือกแต่ละครั้งนั้น ผลที่ตามมาจะมีอิทธิพลต่ออนาคตของบุคคลเสมอ หน้าที่ของผู้ให้บริการแนะแนวจึงควรตระหนักในความสำคัญของการตัดสินใจ โดยเฉพาะเมื่อเกี่ยวกับอาชีพที่เด็กต้องการประกอบในอนาคต และพยายามช่วยบุคคลให้มีอิสรภาพในการตัดสินใจให้มากที่สุด เพื่อผลประโยชน์และความพึงพอใจและเพื่อชีวิตในอนาคตที่สมบูรณ์ของบุคคลผู้นั้นเอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการทำงาน

2.1 ความหมายของค่านิยมในการทำงาน

การทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตของแต่ละบุคคล แต่ละบุคคลจะแสวงหางานที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และค่านิยมของตนเอง (Super: 1953 อ้างอิงจาก วีระยา สุทธยาคม; 2541: 1518)

วิรัช นิภาวรรณ (2547: 5) กล่าวถึง ค่านิยม ว่าเป็น สิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งบังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คน บูชายกย่อง และมีความสุขที่ได้เห็นได้ฟังได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมจึงเป็นวิธีของการจัดรูปความ ประพฤติที่มีความหมาย ต่อบุคคลและเป็นแบบฉบับความคิดสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของคน ในสังคม

สงวนสุทธิ เลิศอรุณ (2545: 96) กล่าวถึง ค่านิยม เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือไว้เป็นแนวปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตของตน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจตนเองและเข้าใจตัวผู้อื่นด้วย

สิริอร วิชชาวุธ (2544: 189) กล่าวว่า ค่านิยมในการทำงาน คือ ความเชื่อมั่นส่วนบุคคล ของพนักงานเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคาดหวังว่าจะได้จากงาน และเป็นวิถีทางที่กำหนดการประพฤติปฏิบัติ ตัวของเขาว่าควรประพฤติปฏิบัติอย่างไรในการทำงาน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531: 21) กล่าวถึง ค่านิยม ว่าเป็น สภาพหรือการกระทำหรือสิ่ง ที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเชื่อหรือนิยมว่า มีคุณค่าควรยึดถือหรือยึดมั่นเพื่อจะได้บรรลุถึง วัตถุประสงค์ หรือความมุ่งหมายของสังคม หรือของตัวเอง นอกจากนี้ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไป ตามกาลสมัยและตามความคิดเห็นของคนในสังคม

นฤมล ตั้งประพตติดี (2553: 45-52) กล่าวถึง ค่านิยมทางอาชีพ ว่าเป็น สิ่งที่บุคคลยึดถือ มีความเชื่อ และใช้เป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพของตน

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมในการทำงาน หมายถึง อิทธิพลจากการแรงจูงใจภายในและ ภายนอก ที่บุคคลหรือสังคมยอมรับไว้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุถึงแนวทางในการดำเนินชีวิต ของตนเองกับการทำงาน

2.2 ความสำคัญของค่านิยม

ค่านิยมเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากว่าค่านิยมที่มนุษย์เรามีอยู่นั้นทำหน้าที่มากมาย หลายอย่างที่เกี่ยวกับชีวิตของเราซึ่งสุนทรী โคมิน และสนิท สมัครการ (จันทร์เพ็ญ พละคร. 2546; 11 อ้างอิงจากสุนทรী โคมิน และสนิท สมัครการ. 2522: 68) ได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ว่า

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่ใช้นำพฤติกรรมมาปฏิบัติในหลายทาง เช่น

1.1 เป็นเกณฑ์ใช้ในการประเมินตัดสินชื่นชมยกย่องหรือติเตียนตนเองหรือการกระทำ ของคนอื่น ๆ

1.2 เป็นตัวกำหนดให้เราเลือกนิยามอุดมการณ์ทางการเมืองบางอุดมการณ์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ

1.3 จูงใจให้เราแสดงจุดยืนของเราในเรื่องต่างๆ

1.4 เป็นบรรทัดฐานที่ช่วยในการชักชวนทำท่ายกคัดค้านและถกเถียงหรือพยายามที่จะเปลี่ยน

1.5 เป็นบรรทัดฐานสำหรับกระบวนการให้เหตุผลต่อความคิดและการกระทำของตนเอง

2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการและจิตใจของมนุษย์ จากการศึกษาพบว่าความสำคัญของค่านิยมเป็นสิ่งที่จะบ่งชี้ให้เห็นถึงสร้างจุดยืนเพื่อให้เราไปสู่จุดมุ่งหมาย และเป็นแรงจูงใจเพื่อเข้าสู่อาชีพ โดยการพิจารณาสิ่งที่มีอิทธิพลในการเลือกอาชีพอย่างมีแนวทางที่เหมาะสมกับตนเอง

2.3 ประเภทของค่านิยม

ออลพอร์ตและคณะ (สิริอร วิชชาวุธ. 2544: 190; อ้างอิงจาก Allport; et al. 1951) แบ่งค่านิยมของมนุษย์เป็น 6 ประเภทคือ

1. ทางทฤษฎี (Theoretical) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในการค้นพบข้อเท็จจริงและความจริงด้วยการใช้เหตุผลและคิดอย่างเป็นระบบ

2. ทางเศรษฐกิจ (Economic) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่การปฏิบัติได้จริงและการสร้างความมั่งคั่ง

3. ทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในความงามการมีรูปแบบและความคิดศิลปะ

4. ทางสังคม (Social) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในมนุษย์ในความรักและการมีมนุษย์สัมพันธ์ต่อกัน

5. ทางการเมือง (Political) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในการได้มาซึ่งอำนาจและการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น

6. ทางศาสนา (Religious) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในการรวบรวมประสบการณ์เป็นหนึ่งเดียวกันและเข้าใจถึงแก่นแท้ของสรรพสิ่งในจักรวาล

โรคีส (สิริอร วิชชาวุธ. 2544: 191; อ้างอิงจาก Rokeach. 1973) สร้างเครื่องมือวัดค่านิยมชื่อว่า The Rokeach Value Survey (RVS) เพื่อใช้ศึกษาค่านิยมทางวัฒนธรรมในระดับปัจเจกบุคคล RVS ประกอบด้วยค่านิยม 2 ชุดคือ Terminal values หมายถึงการเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ตนปรารถนาในชีวิตเปรียบเสมือนเป้าหมายที่บุคคลอยากได้ในชีวิต Instrumental values หมายถึงการทดลองของพฤติกรรมที่จะนำไปสู่สิ่งที่ปรารถนาในชีวิตรายละเอียดของค่านิยมทั้ง 2 ชุดได้แก่

Terminal values	Instrumental values
<ul style="list-style-type: none"> - ความสะดวกสบายในชีวิต - ความตื่นตัวของชีวิต - ความรู้สึกสำเร็จ - ความสันติสุขของโลก (ปราศจากสงครามและความขัดแย้ง) - ความสวยงาม (ความงามของธรรมชาติและศิลปะ) - ความเสมอภาค (มีโอกาสเท่าเทียมกัน) - ครอบครัวที่ปลอดภัยมั่นคง (ดูแลบุคคลอันเป็นที่รัก) - ความมีอิสระ (มีอิสระในการเลือก) - ความสุข (ความสุขเกษมสำราญใจ) - ความสอดคล้อง (ปลอดภัยจากความขัดแย้งภายใน) - การมีวุฒิภาวะทางความรัก - ความบันเทิงใจในชีวิต (สนุกกับชีวิตมีเวลาว่างให้ชีวิต) - ความปลอดภัยจากสิ่งชั่วร้าย (ความปลอดภัยเป็นอมตะ) - ความยอมรับนับถือตน - การได้รับการยกย่องนับถือในสังคม - การเป็นเพื่อนแท้ - ความรอบคอบ (ความเข้าใจในชีวิต) 	<ul style="list-style-type: none"> - ความมุ่งมั่น (ทำงานหนักและมีแรงบันดาลใจ) - การเปิดใจกว้าง - ความสามารถ (สมรรถภาพและประสิทธิผล) - ความร่าเริง (ขึ้นบานสนุกกับชีวิต) - ความสะอาด (เรียบร้อย) - ความกล้า (ยืนหยัดเพื่อความเชื่อของตน) - การให้อภัย - ความร่าเริง (ขึ้นบานสนุกกับชีวิต) - ความร่าเริง (ขึ้นบานสนุกกับชีวิต) - ความสะอาด (เรียบร้อย) - ความกล้า (ยืนหยัดเพื่อความเชื่อของตน) - การให้อภัย - การให้ความช่วยเหลือ - ความซื่อสัตย์ (มีความจริงใจ) - การมีจินตนาการ - ความเป็นอิสระ (พึ่งตนเอง) - ความเป็นตรรกะ (มีเหตุผล) - ความรัก (อย่างรักใคร่) - การอยู่ในโอวาท (ในหน้าที่ด้วยความยำเกรง) - ความสุภาพ - ความรับผิดชอบ - การควบคุมตนเอง

ภาพประกอบ 2 ค่านิยม Terminal values และ Instrumental values

ฮอฟสเต็ด (สิริอร วิชชาวุธ. 2544: 193; อ้างอิงจาก Hofstede, 1980, 1991) ทำการศึกษา ค่านิยมทางวัฒนธรรม และแบ่งค่านิยมทางวัฒนธรรม ที่เป็นตัวสะท้อนให้เห็นวิถีทางพฤติกรรมของคนในสังคม

ในแง่มุมมองของค่านิยมในการทำงานมองว่า ค่านิยมในการทำงานเป็นตัวกำหนดวิถีทาง และเป็นตัวจัดอันดับก่อนหลังในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ ในการทำงานตลอดจนมีผลต่อการรับรู้ และต่อเจตคติของบุคคลค่านิยมทั้งหลายอย่างเกิดขึ้นมาจากวัฒนธรรม โดยมีระบบของสังคมเป็นตัวสอนและเสริมแรงค่านิยมเหล่านั้นให้แก่บุคคลผู้ที่สอน และให้ตัวเสริมแรงแก่ค่านิยมคงหนีไม่พ้นบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู หัวหน้ากลุ่มต่างๆ ผู้บริหารในองค์กร ผู้บริหารประเทศ ตลอดจนบุคคลที่ได้รับการยอมรับค่านิยมและมีความสำคัญในสังคม

นอร์ธ และคณะ (สิริอร วิชชาวุธ. 2544: 195 – 196) แบ่งค่านิยมในการทำงานออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ค่านิยมภายในตัวงาน (Intrinsic work values) เป็นค่านิยมที่ให้คุณค่าในตัวงานบุคคลที่มีความปรารถนาในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเห็นความสำคัญของการร่วมสร้างผลงานเป็นพวกที่มีค่านิยมภายในตัวงานบุคคลเหล่านี้จะชอบงานที่ทำหายซึ่งต้องใช้ทักษะและความสามารถในการทำงานชอบทำงานที่ตัดสินใจได้ด้วยตนเองงานที่มีการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ และงานที่เปิดโอกาสให้มีความก้าวหน้าในตนเองหากบุคคลที่มีค่านิยมภายในตัวงานต้องทำงานที่ซ้ำซากจำเจและไม่มีโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่บุคคลนั้นจะเกิดความขัดแย้งภายในใจทำให้ทำงานอย่างไม่มีความสุขมีพฤติกรรมทำงานที่ไม่น่าปรารถนาและในที่สุดจะลาออกจากงาน

2. ค่านิยมภายนอกตัวงาน (Extrinsic work values) เป็นค่านิยมที่ให้คุณค่าแก่สิ่งแวดล้อมอื่นนอกจากตัวงาน บุคคลที่ทำงานด้วยเหตุผลของค่าจ้างสวัสดิการ และความมั่นคงของงานเป็นผู้มีค่านิยมภายนอกตัวงาน บุคคลที่มีค่านิยมภายนอกตัวงานจะเน้นเหตุผลของการกระทำในแง่มุมมองของผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และความมั่นคง บุคคลเหล่านี้จะแสวงหางานที่ตอบสนองแรงจูงใจภายนอก เช่น การทำงานเพื่อหวังจะได้รับค่าตอบแทนสูง การทำงานในหน้าที่เฉพาะหน้าที่ได้รับผลตอบแทนการย้ายงาน (ย้ายบริษัท/องค์กร) เพื่อเลื่อนตำแหน่งจากพนักงานไปเป็นหัวหน้าหรือจากระดับหัวหน้าไปเป็นระดับผู้จัดการ หรือย้ายงานเพื่อได้รับค่าตอบแทนสูงขึ้น โดยไม่สนใจว่าตนเองจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะทำงานนั้นได้หรือไม่ เป็นต้น

เมกรีโน และคณะ (สิริอร วิชชาวุธ. 2544: 196; อ้างอิงจาก Shermerhorn. 1997)

ตั้งความหวังว่าบุคคลในที่ทำงานควรมีค่านิยม 4 อย่างคือ

1. ความสำเร็จ (Achievement) การทำสิ่งต่างๆ ให้เสร็จและทำงานหนักเพื่อพิชิตความยากลำบากในชีวิต

2. การให้ความช่วยเหลือและสนใจผู้อื่น (Helping and concern for others) การสนใจและการช่วยเหลือผู้อื่น

3. ความซื่อสัตย์ (Honesty) การบอกความจริงและกระทำในสิ่งที่คิดว่าถูกต้อง

4. ความเที่ยงธรรม (Fairness) ยุติธรรมและไม่เอาเปรียบกัน

จาไมสัน และโอมาร่า (สิริอร วิชชาวุธ. 2544: 196; อ้างอิงจาก Jamieson; & O'Mara.1991) ทำการสำรวจพบว่าค่านิยมที่เป็นที่นิยม 9 อย่างในหมู่นักจัดการและนักบริหาร ทรัพยากรบุคคล ดังนี้

1. การได้รับการเห็นถึงความสามารถและความสำเร็จ (Recognition for competence and accomplishments)

2. การยกย่องนับถือและการมีเกียรติ (Respect and dignity)

3. การมีสิ่งให้เลือกและการมีความอิสระ (Personal choice and freedom)

4. การมีส่วนร่วมในงาน (Involvement at work)

5. ความภาคภูมิใจในงานของตน (Pride in one's work)

6. การมีวิถีชีวิตที่มีคุณภาพ (Life style quality)

7. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Financial security)

8. การพัฒนาตนเอง (Self – development)

9. การมีสุขภาพแข็งแรง (Health and wellness)

สอดคล้อง (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2545: 96 – 97; อ้างอิงจาก Hodgetts. 1992) แบ่งค่านิยม ออกเป็น 6 ประเภทได้แก่

1. ค่านิยมทางวิชาการ (Theoretical Value) บุคคลที่มีค่านิยมในลักษณะนี้จะเป็นบุคคลที่พยายามไฝ่หาความรู้และความจริงจากสิ่งต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์วีดีทัศน์เทปซีดีรอมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เป็นต้น

2. ค่านิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Value) บุคคลที่มีค่านิยมในลักษณะนี้จะเป็นบุคคลที่คิดพูดและกระทำการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการได้กำไรทั้งสิ่งที่เป็นเงินตราและสิ่งที่มีใช้เงินตราเช่น บุคคลที่ชอบค้าขายเพื่อแสวงหากำไรและบุคคลที่มุ่งหวังความร่ำรวย เป็นต้น

3. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Value) บุคคลที่มีค่านิยมในลักษณะนี้จะเป็นบุคคลที่รักและชอบสัมผัสความสวยงามความวิจิตรพิสดารความไพเราะเพราะพริ้งของงานศิลปกรรมทั้งหลาย เช่น ภาพสวยงามๆ รูปลักษณะของบุคคลที่สวยงามๆ และความไพเราะของดนตรีตลอดจนการแสดงศิลปะต่างๆ ที่สวยงามๆ เป็นต้น

4. ค่านิยมทางสังคม (Social Value) บุคคลที่มีค่านิยมในลักษณะนี้จะเป็นบุคคลที่มีความรักในเพื่อนมนุษย์มากกว่าบุคคลอื่นชอบสร้างความสัมพันธ์ และร่วมสังสรรค์กับบุคคลอื่นชอบช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเช่นบุคคลที่ชอบทักทายผู้อื่นก่อนบุคคลที่มีน้ำใจมีความเมตตา กรุณาต่อบุคคลอื่น เป็นต้น

5. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) บุคคลที่มีค่านิยมในลักษณะนี้จะยึดถือคำสั่งสอนในศาสนาอันๆอย่างเคร่งครัดปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนพยายามถ่ายทอดความเชื่อ และแนวทางการดำเนินชีวิตของตนไปสู่บุคคลอื่นเช่นพุทธศาสนิกชนยึดถือในเรื่องของกฎแห่งกรรมทำดียอมได้ดีการ

ที่บุคคลได้ลาภยศสรรเสริญสุขก็เพราะบุญกุศลที่ได้สร้างสมไว้แต่บุคคลจะประสบเหตุร้ายเป็น เพราะกรรมเก่าเป็นต้น

6. ค่านิยมทางการเมือง (Political Value) บุคคลที่มีค่านิยมในลักษณะนี้ จะให้ความสนใจเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองการปกครองและการบริหารงานของรัฐบาล ทั้งระดับรัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาลระดับเมืองและรัฐบาลกลางเช่นบุคคลที่ชอบฟังข่าว และติดตามข่าวการเมืองบุคคลที่ร่วมวงสนทนาการเมืองและบุคคลที่สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าค่านิยมทางอาชีพมีความสอดคล้องกับบุคลิกภาพทางอาชีพเพราะค่านิยมจะแสดงให้เห็นถึงความคิดและการแสดงออกทางพฤติกรรมส่งผลถึงการแสดงออกทางบุคลิกภาพทางอาชีพนั้นๆของค่านิยมที่ต้องการเพื่อให้บรรลุตามจุดหมาย

3. เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการแนะแนวอาชีพ

3.1 ความหมายของการบริการแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance)

การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการเพื่อส่งเสริมให้บุคคลตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้ตรงกับ ความถนัดความสนใจ บุคลิกภาพ และทักษะ ของตนเองและให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การบริการแนะแนวอาชีพ คือ การให้ข้อมูลการแนะแนว แนะนำ หรือบริการให้คำปรึกษา ซึ่งดำเนินการจัดให้บริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ข้อมูลข่าวสาร
- ข้อมูลอาชีพ
- แนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การแนะแนวอาชีพมีหลักการว่า หากบุคคลใดได้ศึกษาหรือทำงาน ที่ตรงกับความถนัดความสนใจ และอุปนิสัยใจคอแล้ว เขาย่อมมีความสุขและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าการที่ต้องปฏิบัติงานในสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่ถนัด หรือไม่เหมาะสมกับอุปนิสัยของตน ดังนั้น ในการแนะแนวอาชีพ จึงต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. การแนะแนวอาชีพ เป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถ และมีโอกาสใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ในการผลิตงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และทำให้บุคคลนั้นเกิดความสุขจากความสำเร็จในการทำงาน

2. การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยมีขั้นตอนตั้งแต่การช่วยบุคคลให้

2.1 รู้จักตนเองว่าตนมีความถนัด มีความสนใจ มีความสามารถ บุคลิกภาพเป็นเช่นไร จะได้เลือกงานได้ถูกต้อง

2.2 รู้จักข้อมูลทางอาชีพอย่างกว้างขวางและแจ่มแจ้งว่า อาชีพต่างๆ มีลักษณะอย่างไร ต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไร และมีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาชีพ

2.3 รู้จักตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน โดยพิจารณาโอกาส ความเป็นไปได้ ทั้งด้านคุณสมบัติของตนเอง และความต้องการด้านกำลังคนในอาชีพนั้นๆ

2.4 ได้มีโอกาสศึกษา ฝึกฝน อบรมหรือ ได้สัมผัสอาชีพนั้นๆตามความเหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะ ความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ทันที หรือในบางกรณี เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานและเพื่อเป็นการเตรียมตัว สำหรับการประกอบอาชีพของตนในอนาคต โดยมีการศึกษาฝึกฝนเพิ่มเติม

2.5 การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในสถานศึกษานั้นๆ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความร่วมมือของชุมชนในท้องถิ่น ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานนั้นตั้งอยู่ จึงจะทำให้งานแนะแนวอาชีพเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลครอบคลุมในทุกด้าน

2.6 การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการที่มุ่งให้บุคคลตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดหลักในเรื่องของการให้บุคคลเป็นผู้กำหนดชีวิตของตน

2.7 มีงานทำหลังจากการสำเร็จการศึกษา ซึ่งจะเป็นอาชีพอิสระหรือเป็นอาชีพรับจ้างก็แล้วแต่

2.8 ได้รับการดูแลและติดตามผลหลังจากที่จบการศึกษาออกไป ประกอบอาชีพแล้ว ว่าบุคคลนั้นๆ มีความสามารถเหมาะสมกับงานเพียงใด สามารถปรับตัวให้เข้ากับงานได้หรือไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถหรือไม่ เพียงใด ควรมีการแก้ไข หรือปรับปรุง ในด้านใดบ้าง ทั้งนี้ ควรมีโครงการต่อเนื่องในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถระหว่าง ปฏิบัติงาน (In Service Training)

3.2 หลักสำคัญของการแนะแนวอาชีพ

1. รู้จักอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตน เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพความต้องการของตนเอง เป็นต้น

2. ให้รู้จักโลกของงานอาชีพ เช่นอาชีพต่างๆที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ ลักษณะ งานของอาชีพ คุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบอาชีพ หรืองานย่อยในอาชีพต่างๆ ความก้าวหน้า รายได้ ความมั่นคง การฝึกฝนอบรมที่จะเข้าสู่อาชีพต่างๆ

3. ให้รู้จักเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ เช่น การเข้ารับการอบรมในอาชีพต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในอาชีพนั้นๆ เช่นการซ่อมคอมพิวเตอร์ การแสวงหางาน การสมัครงาน การเข้ารับการสัมภาษณ์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการสูงสุด จะต้องจัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ

4.1.1 งานวิจัยในประเทศ

พัชรภา วรแสง (2546: 47) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน นวมินทราชูทิศหอวังนนทบุรีกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลองจำนวน 10 คนและกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คนเครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสำรวจวุฒิภาวะด้านอาชีพและโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์นโอไครท์ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการเข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพผลการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ไพฑูรย์ จันตะเสน (2544: 88) ได้ทำการวิจัยเรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 โดยได้ศึกษาและเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสำรวจสถานภาพของนักเรียนและแบบทดสอบวุฒิภาวะทางอาชีพของไครท์ (Crites) ซึ่งปรับปรุงโดยสุดาอ่อนชัยกุลตัวอย่างจำนวน 395 คนผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับปานกลางเมื่อศึกษาตามตัวแปรพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวุฒิภาวะทางด้านอาชีพในระดับสูงนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับปานกลางนักเรียนที่มีบิดามารดาฐานะทางเศรษฐกิจสูงฐานะเศรษฐกิจปานกลางและฐานะเศรษฐกิจต่ำมีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับปานกลางเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนตามตัวแปรพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกัน

นฤมล ตั้งประพตติดี (2551: 86) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติพบว่านักเรียนมีระดับวุฒิภาวะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวุฒิภาวะทางด้านอาชีพด้านเจตคติน้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง ความพัฒนาส่งเสริมนักเรียนทุกคนให้มีวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้มีการตัดสินใจในการเข้าสู่อาชีพของนักเรียนได้ต่อไป และเน้นการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำและผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูง

อาสาฬห์ พรหมรักษ์ (2543: 58) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดชัยมงคล เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ มาตราวัดทัศนคติของ ไครท์ส (Crites: 1978) ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมกระบวนการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยมีผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมากกว่าการแนะแนว อาชีพในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดย

ใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ มีคุณภาพทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้ชุดการแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เปรียบเทียบคุณภาพทางอาชีพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วม ให้คำปรึกษาทางอาชีพกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม ให้คำปรึกษาทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโพธิ์ไทรงามวิทยาคม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่ม รับคำปรึกษาทางอาชีพ มีคุณภาพทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มรับคำปรึกษาทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.1.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลีแกม แฮรี่ (Legum, Harry L. 2006: Abstract ; อ้างอิงจาก นฤมล ตั้งประพฤติดี 2553: 26) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสำรวจความสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนระดับกลางทางระดับคุณภาพทางด้านอาชีพและการพัฒนานักเรียนในการสร้างความนับถือในกับตนเองและพฤติกรรมในชั้นเรียนซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อสำรวจประสิทธิผลโปรแกรมการช่วยเหลือทางด้านอาชีพใช้ระยะเวลา 9 สัปดาห์โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการสำรวจในการประเมินองค์ประกอบสัมพันธ์ภาพระหว่างคุณภาพทางด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนระดับกลางและการพัฒนานักเรียนทางด้านความนับถือตนเองและพฤติกรรมในชั้นเรียนก่อนการเข้าโปรแกรมแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมผลจากการวิจัยพบว่าทัศนคติมีระดับพอเพียงและนักเรียนได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ค้นพบระหว่างคุณภาพทางด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและการนับถือตนเองและพฤติกรรมทางชั้นเรียน จากการศึกษาพบว่าคุณภาพทางอาชีพมีความสำคัญต่อการเข้าสู่อาชีพของนักเรียนองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพทางอาชีพที่มีผลต่อคุณภาพทางอาชีพคือเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการพัฒนาคุณภาพทางอาชีพของนักเรียนจะช่วยให้ นักเรียนสามารถเข้าสู่กระบวนการทางอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตนเองผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพทางอาชีพจากตัวแปรด้านเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ดิลเลย์ (วีระยา สุทธยาคม. 2541: 22 อ้างอิงจาก Dailey;1995: 432-427) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพทางอาชีพของนักกีฬาชายกับผู้ที่ไม่ใช่นักกีฬา ในสถานศึกษาเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 116 คน ในมหาวิทยาลัยเบอกเลย์ และมหาวิทยาลัยซานตาบาบาราใช้วิธีการสำรวจและการสัมภาษณ์ ซึ่งวัดคุณภาพทางอาชีพจากระดับการตัดสินใจ ความเกี่ยวข้อง ความอิสระการปฐมนิเทศ และ การประนีประนอมในกระบวนการตัดสินใจในอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพทางอาชีพที่ต่ำจะเกี่ยวข้องกับทางด้านการศึกษา ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาของพ่อแม่ ระยะเวลาเรียนในวิทยาลัย เกรดเฉลี่ยสะสมตอนมัธยมศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมตอนมหาวิทยาลัยไม่ได้มีส่วนทำนายนายคุณภาพทางอาชีพของนักกีฬา แต่เป็นตัวทำนายนายคุณภาพทางอาชีพของผู้ที่ไม่ใช่กีฬา

ดีน (Dean. 1982: 3125- A; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ จันตะเสน. 2544: 50) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง โปรแกรมอาชีพกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ 8 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 8 ในเขตชนบทตอนเหนือในรัฐเท็กซัส โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเรียนอาชีพศึกษาในชั้นเรียนทุกสัปดาห์ๆละ 50 นาที รวม 18 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมไม่ได้เรียนอาชีพศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมอาชีพศึกษา สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เพศ โรงเรียน และครู ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของไคร์ทส ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนอาชีพศึกษา มีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมในมาตรวัดทัศนคติ และความสามารถในการวางแผนชีวิต การวางแผน และการแก้ไขปัญหา และมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนสูง นอกจากนี้คะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับโรงเรียนและครูที่สอน ซึ่งแสดงว่า หลักสูตรอาชีพศึกษาควรจัดตามสภาพการณ์ของแต่ละโรงเรียน

บูท (Booth. 1985: 789-A ; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ จันตะเสน. 2544: 51) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยโอเดสซา (Odessa College) พบว่า อายุและเชื้อชาติเป็นตัวทำนายวุฒิภาวะทางอาชีพ และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ระหว่าง เพศหญิงและเพศชาย นักศึกษาที่เลือกวิชาเอกแล้ว กับนักศึกษาที่ยังไม่เลือกวิชาเอก นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ระหว่างนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกวิชาเอกแล้ว กับนักศึกษาที่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกวิชาเอก

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการทำงาน

จันท์เพ็ญ พลละคร (2546: 60) ได้ศึกษาค่านิยมในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขามสะแกแสงจังหวัดนครราชสีมาพบว่านักเรียนมีค่านิยมในการเลือกประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับมากได้แก่ค่านิยมด้านสภาพแวดล้อมส่วนด้านความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดอิสระด้านรายได้ด้านเกียรติยศชื่อเสียงและความก้าวหน้าด้านบริการมีค่านิยมในการเลือกประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับปานกลาง

เปรมฤดี ปธานราษฎร์ (2546: 61) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบค่านิยมต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการตลาดมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 120 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วค่านิยมต่อการประกอบอาชีพที่นักศึกษทั้งสองสาขาวิชามีความแตกต่างกันในบางข้อได้แก่ค่านิยมต่อการประกอบอาชีพที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ให้ความสำคัญสูงกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการตลาดได้แก่เรื่องงานที่ต้องเต็มใจรับผิดชอบต่องานเน้นคุณภาพต้องใช้ความอดทนมีเวลาการ

ทำงานที่เหมาะสมมีความเจียบสงบมีบรรยากาศเอาใจใส่ซึ่งกันและกันใช้การครุ่นคิดไตร่ตรองและเน้นการปฏิบัติและคำนิยมต่อการประกอบอาชีพที่นักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการตลาดให้ความสำคัญสูงกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ได้แก่เรื่องงานที่น่าสนใจมีโอกาสเติบโตและก้าวหน้าทางวิชาชีพทำทหายความสามารถมีค่าตอบแทนสูงสำหรับงานที่มีคุณภาพให้การยกย่องชมเชยเมื่อปฏิบัติงานได้ดีให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานใช้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ใช้ความรวดเร็วในการหยิบฉวยโอกาสมีความเสี่ยงมีการแข่งขันและมุ่งเอาชนะผู้อื่น จากการศึกษาพบว่า คำนิยมของการเลือกอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีค่านิยมในการเลือกประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับมาก และค่านิยมทางอาชีพมีความสอดคล้องกับบุคลิกภาพค่านิยม และการเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงมีความคิดว่าค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุด คือ การมีรายได้มีความมั่นคงถาวรในอาชีพนั้น ๆ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาค่านิยมทางอาชีพว่า มีผลเกี่ยวข้องกับสำคัญอีกด้านหนึ่งกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพด้านที่สำคัญต่อการเข้าสู่โลกอาชีพ

อัจฉรา สุขารมณ อรพินทร์ ชูชม และทัศนาก ทองภักดี (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาชีพการเลือกงานของนิสิตปริญญาตรี กับภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม และศึกษาองค์ประกอบทางจิตวิทยาตัวใดที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเลือกงานกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามภูมิหลังของนิสิต แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ แบบสอบถามค่านิยมทางอาชีพ แบบสอบถามการเลือกอาชีพ แบบสอบถามแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ และแบบสำรวจบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ ค่านิยมในอาชีพ และบุคลิกภาพ ต่างมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวก ส่วนแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ส่วนแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ และบุคลิกภาพมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่มอาชีพการเลือกงานของนิสิตปริญญาตรี ส่วนวุฒิภาวะทางอาชีพ และค่านิยมในอาชีพไม่พบว่าสามารถจำแนกกลุ่มอาชีพการเลือกงานได้

วีระยา สุทธยาคม (2541: 70) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน นำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 709 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดการรู้จักตนเอง แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน แบบสอบถามวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ และแบบสอบถามอาชีพของพ่อแม่และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาชีพของพ่อแม่ การรู้จักตนเอง และค่านิยมในการทำงาน มีความสัมพันธ์พหุคูณกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ส่วนน้ำหนักความสำคัญของการรู้จักตนเองและค่านิยมในการทำงาน ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน

ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพของพ่อแม่ไม่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์สาเหตุพบว่า การรู้จักตนเองกับค่านิยมในการทำงานมีผลโดยตรงต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้ามีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา ถึงปัจจัยที่มีผลต่ออุทกภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ มีนักเรียนทั้งหมด 1,650 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการประมาณกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ เครซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 38-40; อ้างอิงจาก KrejcieandMorgan, 1970, 30, 607-610) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน แล้วนำมาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มีหน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน (Sampling Unit)

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สมุทรปราการ	13 ห้อง (661 คน)	(136)
สตรีสมุทรปราการ	12 ห้อง (504 คน)	(102)
เทศบาล1(เยี่ยมเกษสุวรรณ)	9 ห้อง (344 คน)	(51)
อนุศาสนวิทยาสมุทรปราการ	3 ห้อง (84 คน)	(15)
ศรีวิทยาปากน้ำ	2 ห้อง (57 คน)	(6)
รวม	39 ห้อง (1650 คน)	(310)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนประกอบด้วย เพศ เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง
2. แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน
3. แบบสอบถามการบริการแนะแนวอาชีพ
4. แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามการบริการแนะแนวอาชีพ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพผู้ปกครอง ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเติมข้อความลงในช่อง ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง

2. เกรดเฉลี่ยสะสม

ต่ำกว่า - 2.00

2.00 – 2.99

ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

3. อาชีพบิดา

รับราชการ รับจ้าง

ค้าขาย อื่นๆ_____

4. อาชีพมารดา

รับราชการ รับจ้าง

ค้าขาย อื่นๆ_____

5. อาชีพผู้ปกครอง

รับราชการ รับจ้าง

ค้าขาย อื่นๆ_____

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะทางอาชีพ มีลำดับความสำคัญดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางอาชีพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามภาวะทางอาชีพ

2. ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามภาวะทางอาชีพ จากแบบสอบถามภาวะทางอาชีพของ อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และทัศนากดิ์ ซึ่งมีแนวคิดรูปแบบสถานภาพการตัดสินใจทางอาชีพของ John; & Chenery และโครงสร้างวินิจฉัยการตัดสินใจทางอาชีพ Holland, Gcottfridson; & Power ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's Summated Rating Scale: 1932) มี 5 ระดับ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมทางเนื้อหา และภาษาที่ใช้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยใช้สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วทำการพิจารณาค่าสถิติที่ได้ตลอดจนทำการปรับปรุงข้อคำถามให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.1 หาข้อจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test คัดเลือกข้อดีคือข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามบริการแนะแนวอาชีพจำนวน 20 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.71 ถึง 8.97 แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน จำนวน 20 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.02 ถึง 6.03 และแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ จำนวน 60 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.09 ถึง 6.12

5.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ในแบบสอบถามบริการแนะแนวอาชีพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 และแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

6. จัดทำแบบสอบถามเป็นรูปเล่มเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย สำหรับแบบสอบถามอาชีพของพ่อแม่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ผู้วิจัยจะสร้างเป็นแบบสำรวจอาชีพของพ่อแม่ ว่าพ่อแม่มีอาชีพอะไรบ้าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจะให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเขียนคะแนนเกรดเฉลี่ย เมื่อสิ้นสุดการเรียนในเทอมต้นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวอย่างแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
0	ในการเลือกอาชีพนักเรียนจะต้องรู้จักตนเองว่าเป็นคนเช่นไร					
00	พ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นคนกำหนดแนวทางอาชีพให้นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อคำถามแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
มากที่สุด 5	1
มาก 4	2
ปานกลาง 3	3
น้อย 2	4
น้อยที่สุด 1	5

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนข้อคำถาม

เกณฑ์การแปลความหมายวุฒิภาวะทางอาชีพ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากการวัด ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	วุฒิภาวะทางอาชีพระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	วุฒิภาวะทางอาชีพระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	วุฒิภาวะทางอาชีพระดับต่ำ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน เขียนเป็นประโยคบอกเล่าที่แสดงถึงความสำคัญของสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่แต่ละบุคคลแสวงหาจากงานที่ทำ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านลักษณะของงาน
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงาน

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	<u>ด้านลักษณะของงาน</u> 1. งานที่ใช้ความคิดใหม่ ๆ 2. งานที่เป็นเจ้าของกิจการเอง					
00	<u>ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน</u> 1. สถานที่ทำงานสะอาด 2. สถานที่ทำงานมีแสงสว่างเหมาะสม					
000	<u>ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับงาน</u> 1. งานที่สามารถมีลูกน้องได้ 2. งานที่ต้องมีการบริการ					

ข้อความ	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการบริการแนะแนวอาชีพ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยเขียนเป็น ประโยชน์บอกเล่าที่แสดงถึงการรับบริการแนะแนวอาชีพ

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	ก่อนที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกอาชีพ นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น					
00	นักเรียนใช้บริการทดสอบความถนัด ทางการเรียนและแนวโน้มในการ ประกอบอาชีพ					
000	นักเรียนใช้บริการทดสอบความสนใจ ในอาชีพ					

ข้อความ	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยติดต่อกับบุคคลหลายฝ่ายเพื่อขอความร่วมมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ประสานงานกับ บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยัง
ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 แห่ง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

2. ไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวโดยแสดงเป็นจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพทางอาชีพโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติในการพิจารณาการกระจายตัวแบบเอฟ (F-Distribution)
t	แทน	ค่าสถิติในการพิจารณาการกระจายตัวแบบที (t-Distribution)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

การเสนอผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอจำนวนและร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตอนที่ 2 เสนอค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพศ ระดับผลการเรียน วุฒิภาวะทางอาชีพ ค่านิยมในการทำงาน และการบริการแนะแนวอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับผลการเรียน วุฒิภาวะทางอาชีพ ค่านิยมในการทำงาน และการบริการแนะแนวอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่มีต่อ วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา และอาชีพของผู้ปกครอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	208	70.27
	หญิง	88	29.73
ระดับผลการเรียน	มากกว่า 3.50	10	3.65
	3.00 - 3.49	122	44.53
	2.50 - 2.99	114	41.61
	2.00 - 2.49	26	9.49
	ต่ำกว่า 1.99	2	.73
อาชีพผู้ปกครอง	รับราชการ	48	15.53
	รับจ้าง	176	56.96
	ค้าขาย	63	20.39
	อื่น ๆ	22	7.12
	รวม	310	100.00

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 70.27 ส่วนเป็นเพศหญิง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.73 เมื่อพิจารณาจากระดับผลการเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้ผลการเรียนอยู่ในระดับ 3.00 ถึง 3.49 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 44.53 รองลงมาได้แก่ 2.50 ถึง 2.49 จำนวน 144 คน คิดเป็น 41.61 นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับ 2.00 ถึง 2.49 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 9.49 และมีผลการเรียนสูงกว่า 3.50 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.65 ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 1.99 มีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวนเพียง 2 คน อย่างไรก็ตามเนื่องจากกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 1.99 มีเพียง 2 คน ผู้วิจัยจึงนำนักเรียนในกลุ่มนี้ไปรวมกับกลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนน ระหว่าง 2.49 ถึง 2.00 เป็นกลุ่มนักเรียนที่ได้ผลการเรียนต่ำกว่า 2.49

เมื่อพิจารณาอาชีพของผู้ปกครอง พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนใหญ่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96 รองลงมาได้แก่ อาชีพค้าขาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 20.39 และอาชีพรับจ้าง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 15.53 ส่วนการที่นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.12

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนวอาชีพ และ ภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนวอาชีพ และ ภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ภาวะทางอาชีพ			
- ทักษะคิดทางอาชีพ	3.05	.20	ปานกลาง
- ความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ	21.27	4.03	ปานกลาง
การบริการแนะแนวอาชีพ	3.86	.35	สูง
ค่านิยมในการทำงาน	4.00	.35	สูง

ตาราง 2 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับภาวะทางอาชีพทั้งสององค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนองค์ประกอบด้านทักษะคิดทางอาชีพ เท่ากับ 3.05 (SD = .20) จัดอยู่ในระดับปานกลาง และมีคะแนนองค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ เท่ากับ 21.27 (SD = 4.03) จัดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

เมื่อพิจารณาถึงในแง่การได้รับการบริการแนะแนวอาชีพพบว่า นักเรียนได้รับการบริการแนะแนวมีคะแนนเท่ากับ 3.86 (SD = .35) จัดอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับค่านิยมในการทำงานที่มีคะแนนเท่ากับ 4.00 (SD = .35) จัดอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนวอาชีพ และ วุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรหุ่นของ เพศ ระดับผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา และอาชีพผู้ปกครอง ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนวอาชีพ และ วุฒิภาวะทางอาชีพ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน									
	2	3	5	6	7	9	10	11	13	14
<u>วุฒิภาวะทางอาชีพ</u>										
1. ทศนคติทางอาชีพ										
2. ความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ										
<u>เพศ</u>										
3. เพศชาย										
4. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง)										
<u>ระดับผลการเรียน</u>										
5. มากกว่า 3.50										
6. 3.00 - 3.49										
7. 2.50 - 2.99										
8. ต่ำกว่า 2.49 (กลุ่มอ้างอิง)										
<u>อาชีพผู้ปกครอง</u>										
9. รับราชการ										
10. รับจ้าง										
11. ค้าขาย										
12. อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)										
13. การบริการแนะแนวอาชีพ										
14. ค่านิยมในการทำงาน										

จากตาราง 3 พบว่า ตัวแปรเพศ ระดับผลการเรียน และ อาชีพของผู้ปกครองเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้ลักษณะของตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) เพื่อทำการวิเคราะห์พบว่าเมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพ พบว่า ค่านิยมในการทำงานมีความสัมพันธ์

ทางลบกับองค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.134^*$, $p = .019$) นอกจากนั้นไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอื่นอีก

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ พบว่า มีเฉพาะระดับผลการเรียนเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยตัวแปรหุ่นของ ระดับผลการเรียนระหว่าง 3.00 - 3.49 มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .178$, $p = .002$) นอกจากนั้นไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอื่นอีก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่มีต่อ วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนคร สมุทรปราการ

วุฒิภาวะทางอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน					p	R ²	Adj R ²
		df	SS	MS	F				
ทัศนคติทางอาชีพ	สมการทำนาย	1	3	7	1	3	4	.03	.004
	ความคลาดเคลื่อน	28	10.64	.04					
	รวม	29	11.02						
ความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ	สมการทำนาย	3	2	2	2	2	2	.01	.07
	ความคลาดเคลื่อน	28	4291.5	15.2					
	รวม	29	4623.9						
รวม	รวม	0	2						

จากตาราง 4 เห็นได้ว่า เพศ ระดับผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง การแนะแนวอาชีพ และ ค่านิยมในการทำงาน ร่วมกันอธิบายคุณลักษณะทางอาชีพด้านความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพได้ร้อยละ 4.22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลับไม่พบว่าเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง การแนะแนวอาชีพ และ ค่านิยมในการทำงาน ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอธิบายได้เพียงร้อยละ .35 เท่านั้น

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของ ตัวแปรหุ่นของ เพศ ระดับผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา และอาชีพผู้ปกครอง

ตัวแปร	ทัศนคติทางอาชีพ					ความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ				
	b	SE _b	β	t	p	b	SE _b	β	t	p
ค่าคงที่	3.39	.15		22.60	.000	16.61	3.02		5.51	.000
เพศ										
- เพศชาย	-.02	.03	-.038	-.60	.551	.07	.54	.008	.13	.898
- เพศหญิง	กลุ่มอ้างอิง									
ผลการเรียน										
- มากกว่า 3.50	-.09	.07	-.078	-1.19	.235	2.37	1.48	.103	1.61	.109
- 3.00 - 3.49	-.04	.03	-.092	-1.09	.276	2.05	.67	.252	3.04*	.003
- 2.50 - 2.99	-.01	.03	-.019	-.23	.819	.57	.68	.069	.84	.400
- ต่ำกว่า 2.49	กลุ่มอ้างอิง									
อาชีพของผู้ปกครอง										
- รับราชการ	-.03	.05	-.059	-.61	.540	1.09	1.04	.099	1.05	.295
- รับจ้าง	-.04	.05	-.090	-.76	.449	-.37	.93	-.046	-.40	.688
- ค้าขาย	-.06	.05	-.128	-1.22	.222	-.90	1.01	-.091	-.89	.375
- อื่น ๆ	กลุ่มอ้างอิง									
การบริการแนะแนว	.00	.04	-.005	-.07	.943	.69	.85	.060	.80	.422
อาชีพ										
ค่านิยมในการทำงาน	-.06	.04	-.112	-1.48	.140	.25	.84	.022	.29	.770

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	ทัศนคติทางอาชีพ					ความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ				
	b	SE _b	β	t	p	b	SE _b	β	t	p
F	1.11					2.42				
p	.353					.012				
R2	.034					.072				
Adj R2	.004					.042				

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพจะเห็นได้ว่าไม่มีสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า เพศ ผลการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง การแนะแนวอาชีพ และค่านิยมในการทำงาน ไม่มีส่งผลต่อองค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพของนักเรียน

ในส่วนองค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ จะเห็นได้ว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ ของ ผลการเรียนระดับ 3.00 – 3.49 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ .252 ($\beta = .252$, $t = 3.04$, $p = .003$) นอกจากนี้ไม่พบค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณที่มีนัยสำคัญอีก สรุปได้ว่า มีเฉพาะผลการเรียนเท่านั้นที่มีส่งผลต่อองค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียน แต่ เพศ ผลการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และการแนะแนวอาชีพ ไม่มีส่งผลต่อองค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานการวิจัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยด้านเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง การบริการแนะแนว และค่านิยมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาวะทางอาชีพ อย่างน้อย 1 ปัจจัย
2. ปัจจัยด้านเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง การบริการแนะแนว และค่านิยมในการทำงานอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อบุคลิกภาวะทางอาชีพของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ซึ่งมีจำนวนรวม 1,650 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 310 คน โดยการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified – Random Sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

- ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออก 5 ตอน ได้แก่
- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ผลการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และอาชีพของผู้ปกครอง
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริการแนะแนวอาชีพ

ตอนที่ 4 วุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านทัศนคติทางอาชีพ

ตอนที่ 5 วุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยติดต่อกับบุคคลหลายฝ่ายเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ประสานงานกับ บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 แห่ง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ
2. ไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหุ่นของเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมในการทำงาน การบริการแนะแนวอาชีพ และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์อิทธิพลของเพศ ระดับผลการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมในการทำงาน และการบริการแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพของทั้งสององค์ประกอบนั้นแตกต่างกัน โดย
  - 1.1 องค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพ พบว่า ค่านิยมทางอาชีพนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติด้านอาชีพ แต่เพศ ผลการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และ การบริการแนะแนวอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติทางอาชีพ

1.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า ระดับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เพศ อาชีพของผู้ปกครอง การบริการแนะแนวอาชีพ และค่านิยมทางอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของทั้งสององค์ประกอบนั้นแตกต่างกัน โดย

2.1 องค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการวิจัยครั้งนี้ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับผลการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง การบริการแนะแนวอาชีพ และค่านิยมทางอาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางอาชีพของผู้เรียน

2.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่าระดับผลการเรียนมีอิทธิพลกับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เพศ อาชีพของผู้ปกครอง การบริการแนะแนวอาชีพ และค่านิยมทางอาชีพ ไม่มีอิทธิพลกับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

อภิปรายผล

จากผลการค้นคว้า ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพนั้น ในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีความแตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ คือ ด้านทัศนคติทางอาชีพ และด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น มีลักษณะที่เป็นอิสระต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับค่าสหสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งสองที่มีความสัมพันธ์กันเพียง -0.052 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.1. องค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพ นั้นพบว่ามีความเฉพาะค่านิยมทางอาชีพเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติทางอาชีพ ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อนักเรียนมีค่านิยมในการเลือกอาชีพว่าตนเองต้องการมีอาชีพก็จะมีกระบวนการในการตั้งความเชื่อและมีมุมมองเกี่ยวกับอาชีพในลักษณะเดียวกันตามไปด้วย ทำให้นักเรียนมีทัศนคติทางอาชีพในลักษณะเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระยา สุทธาคม (2541: 70) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางอาชีพกับวุฒิภาวะทางอาชีพในนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรเช่นกัน

1.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า มีเพียงเฉพาะระดับผลการเรียนเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเลือกอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนที่สูงก็จะมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่ดี ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนในระดับสูง จะมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และแนวทางในการประกอบอาชีพเป็นอย่างดีทำให้นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เมื่อนักเรียนมีผลการเรียนที่สูงมากก็ทำให้นักเรียนอาจมีทางเลือกเพิ่มขึ้นและอาจจะเกิดความสับสนทำให้นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่เพิ่มขึ้น ดังนั้น นักเรียนในกลุ่มที่มีผลการเรียนระดับ 3.00 – 3.49 จึงมีระดับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่มอื่น

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับบุคลิกภาวะทางอาชีพของทั้งสององค์ประกอบนั้นแตกต่างกันซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้งสองของบุคลิกภาวะทางอาชีพได้แก่ ทักษะติดต่ออาชีพ และความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเป็นอิสระต่อกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาในส่วนต้นและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสอง

2.1 องค์ประกอบด้านทัศนคติทางอาชีพ ไม่พบว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อทัศนคติทางอาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าองค์ประกอบด้านทัศนคติต่ออาชีพนั้นไม่ได้อาศัยเพียงความรู้ หรือการได้รับการแนะแนวอาชีพในการพัฒนาทัศนคติดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่นักเรียนจะมีทัศนคติต่ออาชีพนั้น จำเป็นที่นักเรียนจะต้องได้ผ่านประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเสียก่อน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น ยังถือว่าเป็นสายสามัญการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการสอนโดยทั่วไป ไม่เน้นการพัฒนาอาชีพของนักเรียนมากเท่าที่ควรทำให้ไม่เกิดทัศนคติทางอาชีพนัก

2.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่ามีเพียงระดับผลการเรียนเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ สะท้อนให้เห็นว่า ความรู้มีความสำคัญต่อความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ นักเรียนที่ได้ผลการเรียนดีกว่า ก็จะทำให้มีความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่า แต่ในทางตรงกันข้าม นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับสูงมาก ก็อาจจะมีทางเลือกมากเกินไป ปัจจัยนี้เองทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับสูงมาก จึงไม่ได้มีระดับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้ผลการเรียนอ่อนกว่า ดังนั้นนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับ 3.00 – 3.49 จึงมีระดับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูแนะแนวควรมีการพิจารณาว่าการที่ผู้เรียนได้รับกิจกรรมแนะแนวอาชีพ กลับไม่สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดบุคลิกภาวะทางอาชีพ ได้นั้นสะท้อนให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงและสร้างแนวทางการแนะแนวอาชีพใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดบุคลิกภาวะทางอาชีพได้จริง ก่อนที่นักเรียนจะเข้าสู่โลกของอาชีพต่อไป โดยครูควรตระหนักว่าความรู้ที่มีความสำคัญต่อบุคลิกภาวะทางอาชีพ แต่ในทางกลับกันนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับสูงมาก ก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาบุคลิกภาวะทางอาชีพ ครูจึงต้องให้ความตระหนักถึงการเลือกอาชีพ ทั้งในกลุ่มนักเรียนที่เรียนอ่อน และนักเรียนที่มีระดับสูงมาก

1.2 ผู้ปกครองควรตระหนักว่า การให้ความรู้กับบุตรหลานของตนเองมีส่วนสำคัญที่ทำให้ให้นักเรียนมีบุคลิกภาวะทางอาชีพ ทั้งนี้หากนักเรียนมีผลการเรียนในระดับสูงก็ไม่ได้แปลว่า นักเรียนจะไม่ต้องต้องการความช่วยเหลือ ผู้ปกครองยังคงต้องให้ความช่วยเหลือในการเลือกอาชีพอยู่ ทั้งนี้ อาจจะเป็นการให้คำแนะนำ หรือให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ จะช่วยให้นักเรียนมีบุคลิกภาวะทางอาชีพสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 เนื่องจากการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ดังนั้นจึงควรศึกษางานวิจัยในลักษณะเดียวกันในกลุ่มที่เน้นเรื่องการพัฒนาวิชาชีพ เช่น นักเรียนอาชีวศึกษา และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

2.2 เนื่องจากการศึกษาค้นพบในครั้งนี้มีข้อค้นพบเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการอธิบายวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาต่อไปจึงควรนำตัวแปรอื่นที่น่าจะเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมศึกษาด้วย เช่น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับการศึกษาของพ่อแม่ การทำงานพิเศษ อัตมโนทัศน์ การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัมปนาท ศรีเชื้อ. (2554). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2556,
จาก <http://www.lei2.odec.or.th>
- กองส่งเสริมการมีงานทำ ; กระทรวงแรงงาน. (2554). การแนะแนวอาชีพ. สืบค้นเมื่อ 23
มกราคม 2556, จาก <http://www.jobtou.com/nkl/vocational.html>
- _____. (2554). การเตรียมตัวเลือกอาชีพ. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2556,
จาก [http://nenfe.Nfego.th.\(ner nec/distance_ed/ guide/corner/corn3.htm](http://nenfe.Nfego.th.(ner nec/distance_ed/ guide/corner/corn3.htm))
- กรมวิชาการ. (2546). คู่มือวางแผนการเรียน ชีวิต และชีวิต สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว. (2537). ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2544, 2 กุมภาพันธ์). กระบวนการแนะแนวอาชีพจะช่วยให้เกิดความสมดุล
ในตลาดแรงงานได้อย่างไร. วารสารวิชาการ.(2): 23-26
_____. บริการสนเทศ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2525). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- นงลักษณ์ ประเสริฐ ;และจรินทร์ วินทไชย. (2548). หลักการแนะแนว. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนทภู ภูนนทร์ภักษ์. (2535). วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2544). พัฒนาการทางอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นฤมล ตั้งประพตติดี. (2553). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ
ด้านเจตคติ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ จุลทรัพย์. (2545). การแนะแนวเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2 สงขลา. ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นันทา สุรักษา. (2548). รูปแบบชีวิตและการให้คำปรึกษาอาชีพ. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปทุมมาศ พูนเกษม. (2529). ผลการใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อการพัฒนาคุณ
ภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ปทุมมาศ พุทธิพันธ์นรินทร์. (2549). คันทาตน คันทางาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานบัณฑิตแนะแนว.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2531). เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีพัฒนาอาชีพ.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา แยมสำราญ. (2535). ภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบางสะพาน อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พรรณราย ทวีพะยะประภา. (2548). จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและการทำงาน กรุงเทพฯ: พรนเรศวร.
- พัชราภา วรแสง. (2546). การศึกษาคุณภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและพัฒนาคุณภาวะทางอาชีพ
ของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น ไคร์ท ในนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ หอวัง นนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูริย์ จันตะเสน. (2544). การเปรียบเทียบคุณภาวะทางอาชีพและอัตมโนทัศน์ระหว่างนักเรียน
ระหว่างนักเรียนที่มีแบบการเรียนแตกต่าง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรเบิร์ต อี ซิลเวอร์แมน. (2541). จิตวิทยาทั่วไป แปลโดยวิภา ภักดี. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ:
เนติกุล การพิมพ์
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ:
สุวีรยาสน.
- วิทยา วิสูตรเรืองเดช. (2545). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือ
สายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัณฑิตวิทยา. สารนิพนธ์ กศ.ม
(เศรษฐศาสตร์ การศึกษา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ทองทิพย์. (2550). การพัฒนาคู่มือการหาข้อมูลด้านอาชีพ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ
แนะแนว). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- วีระยา สุทธยาคม. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาทีณี อึ้งเกลี้ยง. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค้าย อำเภอบ้านค้าย จังหวัดระยอง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิกานดา ชัยรัตน์. (2551). การศึกษาและพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพด้วยการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทรณ์เอม. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมา ชัยลักษณะานนท์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุเมธ พงษ์เกตุรา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพฯ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพินท์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ, ทศนา ทองภักดี. (2540). รายงานการวิจัย ฉบับที่ 64 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการศึกษา- อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาสาพห์ พรหมรักษ์. (2343). การศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดชัยมงคล. กรุงเทพฯ: สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย.
- อัจฉรา สุขารมณ; อรพินท์ ชูชม; และทศนา ทองภักดี. (2540). องค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/55๖๖ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง

เนื่องด้วย นางลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางลออ สมใจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/5๕๖๔ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี

เนื่องด้วย นางลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางลออ สมใจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/5575 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล

เนื่องด้วย นางลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางลออ สมใจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

ที่ ศธ 0519.12/ 538)

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/2 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ

เนื่องด้วย นางลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้ นางลออ สมใจ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

ที่ ศธ 0519.12/๕๕๗๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๒ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ /

เนื่องด้วย นางลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้ นางลออ สมใจ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

ที่ ศธ 0519.12/ 5580

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 (เยี่ยมเกษสุวรรณ)

เนื่องด้วย นางสาวลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตขอทราบข้อมูลที่โปรดพิจารณาให้ นางสาวลออ สมใจ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

ที่ ศธ 0519.12/5579

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๒ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ

เนื่องด้วย นางลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้ นางลออ สมใจ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันตวิวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

ที่ ศธ 0519.12/ 5577

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/2 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุสาสน์วิทยาสมาทรปราการ

เนื่องด้วย นางลออ สมใจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตได้โปรดพิจารณาให้ นางลออ สมใจ ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-623-1755

ภาคผนวก ข
แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับ
แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่ออูติภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อเครื่องมือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

คำชี้แจง กรุณาประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

+1	หมายถึง	ข้อความข้อนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจข้อความข้อนั้น สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
-1	หมายถึง	ข้อความข้อนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้

หากแบบสอบถามข้อใดที่ท่านพิจารณาเห็นว่าไม่มีความเหมาะสมหรือสมควรปรับปรุงแก้ไข ขอความกรุณาเสนอแนะไว้ข้างท้ายเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพต่อไป ตัวอย่างข้อความและคำชี้แจงในการตอบ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านพิจารณาข้อความที่กำหนด แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความนั้นในแบบสอบถามที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุด

การบริการแนะแนวอาชีพ

ที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วยกับข้อความ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	นักเรียนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครงานตามความสนใจของตนเอง					
00	นักเรียนได้รับทราบข้อมูลถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม					

ค่านิยมเกี่ยวกับการทำงาน

ที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วยกับข้อความ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	งานที่อยากทำเป็นงานที่สามารถเป็นอย่างที่ต้องการจะเป็น					
00	งานที่อยากทำคืองานที่ได้ทดลองใช้ความคิดและข้อเสนอแนะใหม่ๆ					

วุฒิภาวะทางอาชีพ

- แบบวัดทัศนคติ

ที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วยกับข้อความ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เมื่อตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วจะไม่สามารถเลือกอาชีพอื่นอีกได้					
00	นักเรียนไม่ค่อยคิดถึงอาชีพที่อยากจะทำเท่าใดนัก					

แบบวัดความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ที่	ข้อความ
0	<p>0 พสธรประดิษฐ์งานไม้มากมายที่บ้าน เขาเรียนวิชาช่างไม้ที่โรงเรียนด้วย สุชาติทำตู้วางของที่สวยงามราวกับช่างมืออาชีพ และได้รับรางวัลจากการประกวด พสธรกำลังตั้งใจว่า เขามีความชำนาญพอที่จะประกอบอาชีพช่างไม้ทำตู้วางของต่อไปได้หรือไม่</p> <p>ก. งานที่พสธรทำขึ้นชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า เขามีฝีมือ ทักษะ และความสนใจ สูงพอที่จะทำงานด้านนี้ต่อไปได้</p> <p>ข. ถ้าเพื่อนของพสธรเห็นว่า เขามีทักษะในงานด้านนี้ บางทีเขาอาจจะทำตู้วางของต่อไป</p> <p>ค. พสธรควรวางแผนให้รอบคอบ เพราะเขาอาจจะมีความชำนาญไม่พอที่จะประกอบอาชีพช่างไม้ที่จะประสบความสำเร็จในอนาคตนี้ได้</p> <p>ง. เขามีความสามารถมากอยู่แล้วในการประดิษฐ์ตู้วางของ เขาควรจะออกแบบตู้วางของพร้อมกันไปด้วย</p>
00	<p>00 ยงยุทธทำกิจกรรมมากมาย ทั้งได้วาที เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ เล่นละคร เล่นกีฬา และเล่นดนตรี เขาเรียนเก่ง และได้คะแนนสูงสุดในการสอบเพื่อชิงทุนการศึกษา เขาถามตนเองว่าเขาสนใจสิ่งใดแน่</p> <p>ก. เขาควรถามพ่อแม่เพื่อขอความเห็น</p> <p>ข. ก่อนที่เขาจะตัดสินใจว่าตัวเองสนใจสิ่งใดแน่ เขาควรจะแน่ใจว่ามีความสนใจสิ่งนั้นอย่างแท้จริง</p> <p>ค. ไม่สำคัญว่าเขาสนใจสิ่งใดแน่ เพราะเขามีความสามารถพอกันในทุกๆด้าน</p> <p>ง. เขาไม่ควรหยุดทำกิจกรรมทุกอย่างที่สนใจ เพราะเขาอาจจะล้มเลิกกิจกรรมที่เขาไม่ชอบได้</p>

แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ มีด้วยกัน 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริการแนะแนวอาชีพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว การบริการแนะแนวอาชีพ ค่านิยมในการทำงาน และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด คำตอบที่นักเรียนตอบจะไม่กระทบต่อการศึกษาของนักเรียน เพราะข้อมูลและคำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ แต่จะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนในการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่อาชีพต่างๆในอนาคต จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้มากที่สุด โดยตอบให้ครบทุกข้อ

นางลออ สมใจ

นิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ในช่อง ที่กำหนดและโปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

1 เพศ ชาย หญิง

2 ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมราคาการศึกษาที่ผ่านมา

คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 – 3.49

คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 – 2.99

คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 – 2.49

คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.99 – ลงมา

3.อาชีพบิดา

รับราชการ

รับจ้าง

ค้าขาย

อื่นๆ _____

4.อาชีพมารดา

รับราชการ

รับจ้าง

ค้าขาย

อื่นๆ _____

4.อาชีพผู้ปกครอง (ถ้ามี)

รับราชการ

รับจ้าง

ค้าขาย

อื่นๆ _____

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริการแนะแนวอาชีพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณา ข้อความที่กำหนดให้ และโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความนั้นในแบบสอบถามวัดที่ตรงกับความคิดของนักเรียนให้มากที่สุด ดังนี้

ข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นนักเรียนมากที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ	5
ข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นนักเรียนมาก	มีคะแนนเท่ากับ	4
ข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นนักเรียนปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ	3
ข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นนักเรียนน้อย	มีคะแนนเท่ากับ	2
ข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นนักเรียนน้อยที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ	1

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ก่อนที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกอาชีพนักเรียนทราบถึงความถนัดของตนเอง					
2	นักเรียนใช้บริการทดสอบความถนัดทางการเรียนและแนวโน้มในการประกอบอาชีพ					
3	นักเรียนใช้บริการทดสอบความสนใจในอาชีพ					
4	นักเรียนใช้บริการทดสอบบุคลิกภาพนักเรียน					
5	นักเรียนใช้บริการป้ายนิเทศเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพและสังคมส่วนตัว					
6	นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ดี					
7	นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ					
8	นักเรียนได้ไปทัศนศึกษาตามสถาบันการศึกษาและแหล่งอาชีพ					
9	นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการศึกษาและอาชีพ					
10	นักเรียนได้รับการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน

ข้อที่	สิ่งที่สำคัญต่อข้าพเจ้าในอนาคต	ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
11	งานที่อยากทำเป็นงานที่ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าประจำ					
12	งานที่อยากทำเป็นงานเป็นงานที่ช่วยเหลือคนอื่น					
13	งานที่อยากทำเป็นงานมีรายได้เพิ่มขึ้นมาก					
14	งานที่อยากทำได้รับการยอมรับและยกย่องสรรเสริญ					
15	งานที่อยากทำเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถทางศิลปะ					
16	งานที่อยากทำคืองานที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม					
17	งานที่อยากทำเป็นงานที่มั่นคง					
18	งานที่อยากทำเป็นงานอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี					
19	งานที่อยากทำเป็นงานที่มีความรู้สึกว่าจะแล้วมีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี					
20	งานที่อยากทำเป็นงานที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ มี 2 ตอน

(ตอนที่ 4.1) แบบวัดทัศนคติ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติ ความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ และก้าวเข้าสู่โลกของการทำงาน

ข้อที่	สิ่งที่สำคัญต่อข้าพเจ้าในอนาคต	ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
21	ในการตัดสินใจเลือกอาชีพนักเรียนคิดว่าจำเป็นต้องรู้จักตนเองว่าเป็นคนอย่างไร					
22	นักเรียนคิดว่าทุกคนต้องทำงานไม่ช้าก็เร็ว แต่ยังไม่ถึงเวลาที่จะคิดถึงเรื่องนี้					
23	นักเรียนไม่วิตกกังวลเรื่องการเลือกอาชีพ จนกว่าจะเรียนจบเสียก่อน					
24	นักเรียนยังไม่รู้เลยว่าจะทำอย่างไร จึงจะได้ทำงานตามที่ยอยากจะทำ					
25	ส่วนที่สำคัญที่สุดของการทำงานก็คือ ความพอใจที่ได้จากการทำงานนั้นๆ					

ตอนที่ 4.1 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ (ต่อ)

ข้อที่	สิ่งที่สำคัญต่อข้าพเจ้าในอนาคต	ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
26	นักเรียนยังไม่รู้เลยว่าจะทำอย่างไร จึงจะทำงานตามที่อยากจะทำ					
27	นักเรียนจะยอมเสียเวลาแม้ว่าจะมากเท่าใดก็ตาม เพื่อที่จะสามารถทำงานที่รู้ว่าตนเองไม่อาจจะทำได้					
28	ถ้าประสบความสำเร็จในอาชีพหนึ่งแล้วนักเรียนคิดว่าคนเราก็สามารถประสบความสำเร็จในอาชีพอื่นๆได้โดยไม่ยาก					
29	ในการเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น มีสิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาหลายๆอย่างด้วยกันดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะตัดสินใจ					
30	อาชีพที่นักเรียนจะเลือกไม่มีความสำคัญเท่ากับรายได้นักเรียนจะได้รับจากอาชีพนั้น					
31	การประกอบอาชีพใดๆเปรียบเหมือนการไปโรงเรียนนั่นเอง ไม่จำเป็นต้องคิดอะไรมากมาย					
32	นักเรียนมีความรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นว่า อาชีพต่างๆต้องการคนที่มีคุณสมบัติและข้อจำกัดที่แตกต่างกันอย่างไร					
33	วิธีที่ดีที่สุดในการเลือกอาชีพก็คือการทดลองหลายๆอาชีพเสียก่อน แล้วจึงเลือกอาชีพที่นักเรียนชอบมากที่สุด					
34	ความสนใจในอาชีพไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการประกอบอาชีพ					
35	นับตั้งแต่จำความได้นักเรียนก็รู้ตัวแล้วว่าตัวเองต้องการทำอาชีพอะไร					
36	นักเรียนคิดว่าหากจะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งในอนาคตมันควรเป็นความบังเอิญเสียมากกว่า					
37	เมื่อถึงเวลาที่จะเลือกอาชีพ นักเรียนจะตัดสินใจเลือกอาชีพได้ด้วยตัวของตัวเอง					
38	เวลาเรียนหนังสือ นักเรียนมักพบว่าตัวเองชอบคิดฝันว่าเมื่อเริ่มทำงานจริงๆแล้วมันจะเป็นอย่างไร					

ตอนที่ 4.1 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ (ต่อ)

39	ถ้ามีความเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ นักเรียนควรเลือกอาชีพที่เปิดโอกาสให้ได้ทำตามความเชื่อนั้น					
40	นักเรียนจะเปลี่ยนแปลงอาชีพที่เลือกไปเรื่อยๆ					

ตอนที่ 4.2 แบบสอบถามความสามารถ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องอาชีพและการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 (ข้อ 1-7) การทำความรู้จักตนเอง

ตอนที่ 2 (ข้อ 8-14) ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

ตอนที่ 3 (ข้อ 15-21) การเลือกอาชีพ

ตอนที่ 4 (ข้อ 22-28) การมองไปข้างหน้า

ตอนที่ 5 (ข้อ 29-35) เขาควรทำอะไร

ข้อความแต่ละข้อสำหรับตอนที่ 1-5 จะเป็นข้อมูลบรรยายลักษณะของบุคคลและประโยค 4 ประโยค ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น โปรดอ่านคำอธิบายเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าว แล้วเลือกประโยค ที่คุณคิดว่าเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น โดยทำเครื่องหมาย / ลงในกระดาษคำตอบ

ตอนที่ 1 (ข้อ 1-7) การทำความรู้จักตนเอง

ข้อความ

1. พสธรประดิษฐ์งานไม้มากมายที่บ้าน เขาเรียนวิชาช่างไม้ที่โรงเรียนด้วย สุชาติทำตู้วางของที่สวยงามราวกับช่างมีมืออาชีพ และได้รับรางวัลจากการประกวด พสธรกำลังลังเลใจว่า เขามีความชำนาญพอที่จะประกอบอาชีพช่างไม้ทำตู้วางของต่อไปได้หรือไม่

ก. งานที่พสธรทำขึ้นชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า เขามีฝีมือ ทักษะ และความสนใจ สูงพอที่จะทำงานด้านนี้ต่อไปได้

ข. ถ้าเพื่อนของพสธรเห็นว่า เขามีทักษะในงานด้านนี้ บางทีเขาอาจจะทำตู้วางของต่อไป

ก. พสตรควรวางแผนให้รอบคอบ เพราะเขาอาจจะมีความชำนาญไม่พอที่จะประกอบอาชีพช่างไม้ที่จะประสบความสำเร็จในอนาคตนี้ได้	☐
ง. เขามีความสามารถมากอยู่แล้วในการประดิษฐ์ตู้วางของ เขาควรจะออกแบบตู้วางของพร้อมกันไปด้วย	☐
2. ยงยุทธทำกิจกรรมมากมาย ทั้งได้วาที เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ เล่นละคร เล่นกีฬา และเล่นดนตรี เขาเรียนเก่ง และได้คะแนนสูงสุดในการสอบเพื่อชิงทุนการศึกษา เขากลามตนเองว่าเขาสนใจสิ่งใดแน่	
ก. เขาควรถามพ่อแม่เพื่อขอความเห็น	☐
ข. ก่อนที่เขาจะตัดสินใจว่าตัวเองสนใจสิ่งใดแน่ เขาควรจะแน่ใจว่ามีความสนใจสิ่งนั้นอย่างแท้จริง	☐
ค. ไม่สำคัญว่าเขาสนใจสิ่งใดแน่ เพราะเขามีความสามารถพอกันในทุกๆด้าน	☐
ง. เขาไม่ควรหยุดทำกิจกรรมทุกอย่างที่สนใจ เพราะเขาอาจจะล้มเลิกกิจกรรมที่เขาไม่ชอบได้	☐
3. สมยศเป็นนักสำรวจเยาวชนอาสาสมัคร และเข้าร่วมกิจกรรมกับคณะสำรวจเป็นส่วนใหญ่เขาชอบงานนอกสถานที่ และปรารถนาจะเดินทางสำรวจธรรมชาติโดยการไปตั้งค่ายพักแรม เขาเรียนรู้ชื่อและความแตกต่างของนกพันธุ์ต่างๆ และสนใจธรรมชาติ เขามีความพยายามที่จะช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และคิดว่าจะเรียนวิชานิเวศวิทยา (Ecology) ในระดับอุดมศึกษา	
ก. ไม่ต้องสงสัยเลยว่า เขาสนใจและสามารถประกอบอาชีพนักนิเวศวิทยาได้	☐
ข. เขาควรปรึกษาครูผู้กำกับวิชาลูกเสือ เกี่ยวกับความสนใจของเขา และทำตามคำแนะนำของครู	☐
ค. ความสนใจเกี่ยวกับธรรมชาติ อาจเป็นความสนใจชั่วคราวเท่านั้น เขาไม่ควรวางแผนการเลือกอาชีพในอนาคตโดยยึดสิ่งนี้เป็นหลัก	☐
ง. ความสนใจในวิชานิเวศวิทยาของเขาจะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เขาควรทำต่อไปพร้อมทั้งทำความเข้าใจว่ามันอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต	☐

4. สุขุมมาจากครอบครัวแพทย์ โดยมีพ่อ ปู่ และทวด เป็นแพทย์ ทุกคนคาดหวังว่าเขาจะเจริญรอยตามบรรพบุรุษ แม้ว่าเขาจะใช้เวลาส่วนใหญ่ เล่นกีตาร์และวงดนตรีโฟล์คซอง	
ก. ถ้าครอบครัวต้องการให้เป็นแพทย์ แพทย์เขาก็ควรปฏิบัติตามคำแนะนำนั้น	☐
ข. ความสามารถและความต้องการให้เป็นแพทย์ของเขาไม่เด่นชัด แต่เขารู้ดีว่าตนเองชอบและเล่นกีตาร์ได้	☐
ค. เขาต้องมีความสามารถเป็นแพทย์ได้ เพราะทุกคนในครอบครัวเป็นแพทย์ด้วยกันทั้งนั้น	☐
ง. เขาอาจจะเป็นแพทย์หรือนักดนตรีที่ดีได้ ยากที่จะพิจารณาว่าอะไรจะทำได้ดีกว่ากัน	☐
5. สุขพจน์ เล่นฟุตบอลทุกครั้งที่มีโอกาส เขาอยู่ในทีมฟุตบอลของสโมสรเล็กๆเป็นเวลา 3 ปีแล้ว เขาใฝ่ฝันที่จะเข้าร่วมทีมฟุตบอลในสโมสรใหญ่ๆในอนาคต เขาสโมสรเข้าร่วมทีมฟุตบอลของโรงเรียนแต่ไม่ได้เข้าร่วมทีมอย่างจริงจัง	

เขายังคงเล่นฟุตบอล แต่ไม่ได้เข้าร่วมในทีมที่จะจัดตั้งอย่างมีระบบที่แน่นอน	
ก. เขาควรทดลองเข้าร่วมทีมอีกต่อไป แต่ต้องคิดเผื่อไว้ด้วยว่า เขาอาจไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นนักฟุตบอลทีมชาติก็ได้	☐
ข. เขาไม่ควรเข้าร่วมทีมของสโมสรใหญ่เลย จะได้ไม่ผิดหวังเพราะเมื่อครั้งที่เข้าร่วมทีมโรงเรียน และไม่ผ่านการสอบ เขารู้สึกผิดหวังมาก	☐
ค. เขาควรเลิกเล่นฟุตบอล เพราะไม่มีทางที่เขาจะเข้าร่วมทีมสโมสรใหญ่ๆ ได้เลย	☐
ง. เขาควรถามพ่อของเขาว่า เขาเล่นฟุตบอลได้ดีหรือไม่	☐
6. กานดาใช้เวลาส่วนใหญ่อ่านคำประพันธ์และนวนิยาย รวมทั้งเขียนเองด้วยและผลงานของเธอได้รับการคัดเลือกให้ลงในหนังสือของโรงเรียน ครูสอนพิเศษวิชาภาษาไทย สนับสนุนให้เธอเรียนอักษรศาสตร์ ในสาขาที่มีการเรียนด้านการแต่งคำประพันธ์อย่างสร้างสรรค์ และเพื่อฝึกให้เป็นนักเรียน เธอสงสัยว่า ตนเองมีความสามารถในด้านนี้ดีพอหรือไม่	
ก. เธอควรขอความเห็นจากเพื่อน	☐
ข. เธอจะไม่สามารถแน่ใจได้เลยว่า ตนเองมีความสามารถพอหรือไม่	☐
ค. ครูของเธอคงจะไม่ส่งเสริม ถ้าเธอไม่มีความสามารถพอ	☐
ง. วิธีเดียวที่จะค้นพบได้ว่าตนเองมีความสามารถด้านนี้จริงหรือไม่ คือการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย แต่อาจสายเกินไปถ้าเกิดล้มเหลว เพราะไม่มีความสามารถในการประกอบอาชีพนักประพันธ์ได้	☐
7. เดชามีบ้านอยู่ในจังหวัดแถบชายทะเล และชอบทะเลมาก เขารู้สึกประทับใจในอาชีพประมง ในช่วงปิดเทอมเขาสมัครทำงานเป็นลูกเรือหาปลาน้ำลึก เพราะรู้ว่าอาชีพนี้ทำรายได้มาก แต่เขายังไม่รู้ว่าจะชอบการใช้ชีวิตอยู่ในท้องทะเลเกินกว่าระยะเวลา 6 เดือน ได้หรือไม่	
ก. เขาควรให้พ่อแม่เป็นผู้ตัดสินใจแทนว่า เขาควรจะใช้ชีวิตในท้องทะเลหรือไม่	☐
ข. เขาเกิดมาเพื่อเป็นชาวประมงโดยแท้ เขาจะต้องประสบความสำเร็จในอาชีพนี้อย่างรวดเร็วแน่นอน	☐
ค. ไม่สำคัญว่าเขาจะเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตชาวประมงน้ำลึกซึ่งเพียงไร ในเมื่อเขาไม่อาจแน่ใจได้ว่า เขาชอบชีวิตชาวประมงจริงหรือไม่	☐
ง. เขาควรหาข้อมูลและประสบการณ์เพิ่มเติม โดยการทำงานเป็นลูกเรือหาปลา และเดินทางไปกับเรือในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อค้นให้พบว่าเขาชอบใช้ชีวิตเช่นนั้นหรือไม่	☐

ตอนที่ 2 (ข้อ 8-14) ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

<p>8. พินดาย้อนกลับไปคิดถึงเรื่องทำงานมาหลายปีแล้ว ตอนที่เขาเข้าไปในห้องเรียนครั้งแรก เขารู้สึกก้อนเงินรุ่มง่าม ขณะนี้เขารอเวลาทดสอบหน้ากล้องในรายการโทรทัศน์ บทบาทที่เขาได้รับไม่สำคัญเท่าใดนัก แต่มีส่วนผลักดันให้เขาแสดงบทเด่นต่อไป เขาพยายามอย่างมากที่จะให้ผ่านการทดสอบครั้งนี้ เพราะเขาต้องใช้เงินจำนวนมากในการเข้าเรียนในโรงเรียนนักแสดง และการแข่งขันเป็นนักแสดงเป็นการยากที่จะประสบความสำเร็จได้ อาชีพของเขา คือ</p>	
ก. นักออกแบบโฆษณาสินค้า	☐
ข. นักแสดงละคร	☐
ค. นักกายภาพบำบัด	☐
ง. นักโฆษณา	☐
<p>9. ซูวิทย์เฝ้าดูแท่นพิมพ์ขนาดใหญ่ที่กำลังพิมพ์หนังสือพิมพ์ฉบับตอนเย็นด้วยความเร็วสูงสุด เขาคดปุมหยุดพิมพ์เพื่อเปลี่ยนม้วนกระดาษ ซึ่งมีรอยฉีกขาด เขาตรวจสอบถึงน้ำหมึกและเติมหมึกที่พร่องไปให้เต็ม เขาคดปุมเริ่มพิมพ์อีกครั้งจนเสร็จส่วนแรกของหนังสือพิมพ์ ส่วนที่เหลือเขาวางแท่นพิมพ์ใหญ่ แล้วจึงเริ่มพิมพ์อีกจนเสร็จ อาชีพของเขา คือ</p>	
ก. ช่างเทคนิคในห้องทดลอง	☐
ข. ผู้ตรวจสอบเครื่องจักรในสำนักงาน	☐
ค. ช่างพิมพ์	☐
ง. ผู้ประดิษฐ์เครื่องมือและแม่พิมพ์	☐
<p>10. สุนัขวางชิ้นเหล็กลงระหว่างแผ่นโลหะหมุนได้ บนเครื่องเจาะโลหะขนาดใหญ่ก่อนที่จะเจาะโดยใช้สว่าน เขาวัดตำแหน่งที่เจาะอีกครั้งเพื่อจะตรวจสอบให้แน่นอน เขาคดสว่านทะลุแผ่นเหล็กลงไปเมื่อเจาะเสร็จ เขาวัดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องเจาะ ก่อนที่จะวางเหล็กชิ้นนั้นลงในถังที่วางอยู่ข้างใต้ หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ เขาจะเตรียมสว่านให้พร้อมที่จะทำงานเชื่อมแท่งเหล็กให้เป็นรูปทรงตามที่ต้องการงานของเขา คือ</p>	
ก. ช่างทำแว่นตา	☐
ข. ช่างประกอบเครื่องมือเครื่องใช้	☐
ค. คนดูแลและใช้เครื่องจักร (ช่างกลโรงงาน)	☐
ง. ช่างเทคนิคอิเล็กทรอนิกส์	☐

11. ญาติมาเยี่ยมพร้อมกับส่งเงินให้ลูกค้าและกล่าวขอบคุณ เขารับเงินจากเธอแล้วเดินออกไป เมื่อไม่มีใครอีกที่จะเข้ามาที่ช่องที่เธอทำงาน เธอจึงใช้เวลานี้ตรวจสอบว่าเงินในลิ้นชักมีธนบัตรประเภทต่างๆ เท่าไรและนับจำนวนธนบัตรที่เธอต้องให้ยอดตรงกับบัญชีเมืองงานเสร็จในตอนเย็น อาชีพของเธอคือ	
ก. สมุห์บัญชี	☐
ข. พนักงานรับฝากถอนเงินธนาคาร	☐
ค. ผู้ซื้อ	☐
ง. พนักงานที่ทำการไปรษณีย์	☐

12. มาลีวรรณเตรียมตั้งกล้องเพื่อให้ตรงกับตำแหน่งหน้าอกของชายคนนั้น เธอให้เขาเลื่อนไปทางซ้ายเล็กน้อยให้อยู่ตรงกลางของเครื่อง ก่อนที่จะเข้าไปยังที่ตั้งเครื่องควบคุม เธอให้เขากลับมหายใจ กลับมหายใจประมาณ 2-3 วินาที เธอกดปุ่มเดินเครื่อง แล้วงานของเธอก็เสร็จ ยกเว้นการล้างฟิล์ม อาชีพของเธอคือ	
ก. ผู้ตรวจสอบอุปกรณ์ในเครื่องจักร	☐
ข. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดสายตาประกอบแว่น	☐
ค. ช่างถ่ายภาพ	☐
ง. ช่างเทคนิคอิเล็กทรอนิกส์	☐
13. สมชาติจับกาแฟและคิดล่วงหน้าว่า จะต้องทำอะไรตลอดวันนี้ ลำดับแรกเขาต้องให้อาหารวัวและรีดนมวัวแล้วเกี่ยวข้าวทางทุ่งนาด้านทิศตะวันตกให้เสร็จ ต่อจากนั้นจึงมีดหญ้าเป็นพอนๆ เขาต้องรับนำหญ้ามาใส่ยุ้ง ก่อนที่จะหมดฤดูเก็บเกี่ยว ถ้ามีเวลาเหลือเขาจะใช้เวลาซ่อมเกวียน อาชีพของเขาคือ	
ก. คนเลี้ยงวัว	☐
ข. วิศวกรการเกษตร	☐
ค. ผู้จำหน่ายเครื่องมือเกษตร	☐
ง. เกษตรกร	☐

14. ชัยวัฒน์ตรวจสอบว่าภาพวาดมีขนาดเท่าใด รวมทั้งเนื้อที่จะตกแต่งฝาผนังอาคารห้องด้วย เขาติดภาพวาดกับกำแพงด้วยเครื่องยิงประตู่ พร้อมทั้งเชื่อมรอยแตกให้เรียบร้อย เขาจะต้องสร้างตู้หนังสือและโต๊ะเขียนหนังสือ พร้อมทั้งลิ้นชักใส่เอกสาร เพราะห้องนี้จะใช้เป็นห้องทำงานและห้องเรียน อาชีพของเขาคือ	
ก. พนักงานโฆษณาสินค้า	☐
ข. ช่างไม้	☐

ค. ช่างตกแต่งภายใน	☐
ง. ผู้ตรวจสอบอุปกรณ์ในเครื่องจักร	☐

ตอนที่ 3 (ข้อ 15-21) การเลือกอาชีพ

<p>15. สุรพลหารายได้พิเศษ จากการเป็นลูกจ้างช่วยจำหน่ายอาหารโรงเรียนในช่วงพักกลางวัน เขาชอบที่ทำ โดยเฉพาะตอนที่ได้ช่วยปรุงอาหารในครัว เขาเรียนรู้วิธีประกอบอาหารได้หลายชนิด และพยายามทำอาหารที่บ้านด้วย หลังจากจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว เขาคิดจะหางานทำในภัตตาคารหรือทำงานในแผนกอาหารของโรงเรียน อาชีพที่เหมาะสมกับเขาคือ</p>	
ก. คนครัว	☐
ข. ผู้ชำนาญด้านการลดน้ำหนัก	☐
ค. ผู้ขายสินค้า	☐
ง. บริการในร้านอาหาร	☐
<p>16. สกลทิพย์ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ทำสวนและช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เธอชอบจัดห้อง เย็บปักถักร้อย และตัดเย็บเสื้อผ้าใส่เอง เมื่อปิดเทอมที่แล้วเธอสมัครทำงานในร้านขายดอกไม้ และเรียนรู้จักดอกไม้ ถ้าเธอเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เธอจะเลือกเรียนวิชาที่เอสนใจเหล่านี้ อาชีพที่เหมาะสมกับเธอคือ</p>	
ก. สถาปนิก	☐
ข. ผู้จัดซื้อ	☐
ค. นักตกแต่งภายใน	☐
ง. ช่างทำสวน	☐
<p>17. ปรียาชอบทำงานด้วยมือ เธอประดิษฐ์สร้อยข้อมือ และเครื่องประดับอื่นๆ ได้รวมทั้งมีฝีมือในการทำงานในห้องจัดเก็บสินค้าที่เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า เธอไม่ชอบชีวิตนักเรียนเอวางแผนจะทำงานที่จบการศึกษา อาชีพที่เหมาะสมกับเธอคือ</p>	
ก. ทันตแพทย์	☐
ข. ช่างประกอบเครื่องมือ	☐
ค. ผู้ควบคุมและใช้เครื่องจักร	☐
ง. พนักงานรับโทรศัพท์	☐

<p>18. สุวิทย์สนใจเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เขามีความสนใจตั้งแต่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขาสามารถทำคะแนนได้ดีในวิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา ส่วนวิชาอื่นๆ ก็สามารถทำได้ดีด้วย เขาขยันเรียนและใช้เวลานานในการอ่านหนังสือ เขาสัมผัสเป็นสมาชิกชุมนุมวิทยาศาสตร์และสถาบันเกี่ยวกับสุขภาพ อาชีพที่เหมาะสมกับเขาคือ</p>	
ก. สถาปนิก	☐
ข. ผู้ประกอบเครื่องมือ	☐
ค. แพทย์	☐
ง. ช่างเทคนิคอิเล็กทรอนิกส์	☐
<p>19. มาริสาได้รับคำกล่าวขวัญว่าเป็นช่างตัดเสื้อฝีมือดี เธอสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นทุกคน เธอเป็นคนช่างพูดช่างคุย เธอหารายได้พิเศษจากการขายนิตยสารบัตรอวยพร และบัตรคิน่าไรต่างๆ จำนวนมาก เธอได้มีโอกาสเข้าร่วมพบปะสังสรรค์กับครอบครัวต่างๆอยู่เสมอ เธอเป็นคนเรียนเก่งคนหนึ่ง และตั้งใจจะเข้ามหาวิทยาลัย อาชีพที่เหมาะสมกับเขาคือ</p>	
ก. สถาปนิก	☐
ข. พนักงานธนาคาร	☐
ค. นายหน้าขายประกัน	☐
ง. นักสังคมสงเคราะห์	☐
<p>20. วิษาเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เธอเลือกเรียนสายอาชีพพาณิชยกรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เธออยากเรียนภาคสมทบในมหาวิทยาลัย และอยากทำงานไปด้วยวิชาเข้ากับคนอื่นได้ดี และมีเพื่อนมาก เธอเป็นคนมีรสนิยมดี สามารถเลือกซื้อสิ่งของได้ดี อาชีพที่เหมาะสมกับเธอคือ</p>	
ก. นักกายภาพบำบัด	☐
ข. ผู้จัดซื้อ	☐
ค. ทันตแพทย์	☐
ง. นักประชาสัมพันธ์	☐
<p>21. ศักดิ์สิทธิ์สะสมเงินจำนวนมากมาที่เขาพบระหว่างการเดินทางไปพักผ่อนลูกเสือเขาชอบการใช้ชีวิตแบบผจญภัย เป็นเป็นชีวิตกลางแจ้ง เวลาว่างเขาทำงานเป็นลูกมือนักพฤกษศาสตร์ อาชีพที่เหมาะสมกับเขาคือ</p>	
ก. สถาปนิก	☐
ข. ช่างสำรวจ	☐

ค. พนักงานป่าไม้	☐
ง. ช่างถ่ายรูป	☐

ตอนที่ 4 (ข้อ 22-28) การมองไปข้างหน้า

<p>22. บัณฑิตตัดสินใจจะประกอบอาชีพช่างพิมพ์ ขั้นตอน 3 ประการ ที่เธอควรทำ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ฝึกเป็นช่างพิมพ์ฝึกหัดก่อน 2. ผ่านการทดสอบเป็นช่างพิมพ์อาชีพ 3. เข้าทำงานเป็นผู้ช่วยช่างพิมพ์ <p>ขั้นตอนใดเรียงลำดับก่อนหลังได้ถูกต้อง</p>	☐
<p>ก. 1 2 3 ข. 2 1 3 ค. 3 1 2 ง. 3 2 1</p>	
<p>23. สุดายินดีต้องการเป็นช่างเสริมสวย ขั้นตอน 3 ประการ ที่เธอควรทำ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หางานทำเป็นช่างเสริมสวย 2. ผ่านการทดสอบจากสถาบันความงามที่มีมาตรฐานรับรอง 3. เข้าเรียนในโรงเรียนช่างเสริมสวย <p>ขั้นตอนใดเรียงลำดับก่อนหลังได้ถูกต้อง</p>	☐
<p>ก. 1 3 2 ข. 2 3 1 ค. 3 1 2 ง. 3 2 1</p>	

<p>24. ประสงค์ตัดสินใจประกอบอาชีพเพาะต้นไม้ขาย ขั้นตอน 3 ประการ ที่เขาควรทำ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพาะต้นไม้ขาย 2. มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 3. เข้าฝึกงานในเรือนเพาะชำ ทำสวนดอกไม้ สวนผลไม้ ฯลฯ <p>ขั้นตอนใดเรียงลำดับก่อนหลังได้ถูกต้อง</p>	☐
<p>ก. 1 3 2 ข. 3 1 2 ค. 2 3 1 ง. 3 2 1</p>	

<p>25.ศรีไพรสนใจอาชีพเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ชั้นตอน 3 ประการ ที่เขาควรทำได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.จบการศึกษาจากคณะวนศาสตร์ มหาลัยเกษตรศาสตร์ 2.ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้หรือผู้ควบคุมดูแลป่าไม้ 3.ป่านการทดสอบเพื่อทำงานในกรมป่าไม้ <p>ขั้นตอนใดเรียงลำดับก่อนหลังได้ถูกต้อง</p> <p>ก. 132 ข. 231 ค. 312 ง. 321</p>	☐
<p>26.มะลิพรเลือกอาชีพทนายความ ชั้นตอน 3 ประการ ที่เธอควรทำก่อนเป็นทนายความ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ฝึกงานทนายความตามสำนักทนายความ 2.เข้าเรียนวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัย 3.เลือกเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในโรงเรียนมัธยม เช่น วิชาสังคม <p>ขั้นตอนใดเรียงลำดับก่อนหลังได้ถูกต้อง</p>	☐
<p>ก. 132 ข. 231 ค. 312 ง. 321</p>	
<p>27.วิจิตราเลือกอาชีพบรรณารักษ์ ชั้นตอน 3 ประการ ที่เธอควรทำได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.เลือกวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก 2.ได้รับปริญญาสาขามรรณารักษศาสตร์ 3.หางานทำเป็นบรรณารักษ์ <p>ขั้นตอนใดเรียงลำดับก่อนหลังได้ถูกต้อง</p> <p>ก. 123 ข. 213 ค. 231 ง. 321</p>	☐
<p>28.ประกิตต้องการเป็นตำรวจ ชั้นตอน 3 ประการ ที่เขาควรทำได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ผ่านการทดสอบเพื่อทำงานเป็นตำรวจ 2.เข้ารับการฝึกงานในกรมตำรวจ 3.เข้าศึกษาในโรงเรียนที่สอนเพื่อเป็นตำรวจ หรือเรียนวิชากฎหมายและอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย <p>ขั้นตอนใดเรียงลำดับก่อนหลังได้ถูกต้อง</p> <p>ก. 132 ข. 231 ค. 312 ง. 321</p>	☐

ตอนที่ 5 (ข้อ 29-35) เขาควรทำอย่างไร

29. ครุฑต้องการเป็นวิศวกรและมีความสามารถด้านนี้ แต่ผลการเรียนรู้ของเขาอยู่ในระดับต่ำ เขาควรทำอย่างไร	
ก. ขยันและเรียนให้หนักขึ้นเพื่อให้เกรดสูงขึ้นกว่านี้	☐
ข. คุยกับครูที่สอนและครูแนะแนวเพื่อปรึกษาหารือ	☐
ค. ตั้งความหวังเพื่อเป็นวิศวกรต่อไป แม้เกรดจะไม่ดีเพราะเขาอยากเป็นมาก	☐
ง. เปลี่ยนตัวเลือกไปเป็นอาชีพอื่น	☐
30. บิดาของพีระพลเป็นนายแพทย์และต้องการให้เขาเป็นแพทย์เช่นกัน แต่เขาสนใจอาชีพนักธุรกิจมากกว่า เขาควรทำอย่างไร	
ก. เป็นแพทย์	☐
ข. เป็นนักธุรกิจ	☐
ค. พยายามเปลี่ยนใจพ่อ	☐
ง. ถามเพื่อนว่าควรทำอย่างไร	☐
31. พีระคลต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตและพึงพอใจอาชีพที่ทำ แต่เขายังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ เขาควรทำอย่างไร	
ก. คุยกับครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา	☐
ข. ทดลองอาชีพต่างๆ	☐
ค. คิดล่วงหน้าเกี่ยวกับอาชีพที่ควรทำ	☐
ง. เลื่อนการตัดสินใจจนกว่าจะมีบางอย่างเกิดขึ้น	☐
32. แมนรัตน์ได้คะแนนระดับปานกลาง เขาเบื่อเรียนและต้องการทำงานเพื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเขาควรทำอย่างไร	
ก. สมัครเป็นทหารเกณฑ์	☐
ข. เรียนต่อไป	☐
ค. คุยกับคนอื่นๆ เช่น เพื่อนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน ลูกจ้างแรงงาน เป็นต้น	☐
ง. ออกจากโรงเรียนกลางคัน ทำงาน และเรียนภาคสมทบไปด้วย	☐
33. เชิดศักดิ์ต้องการเป็นนักบิน แต่ผลการตรวจร่างกายปรากฏว่า สายตาเขาไม่ดีพอที่จะเป็นนักบินได้ เขาควรทำอย่างไร	
ก. พบครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา	☐
ข. เปลี่ยนจากการเป็นนักบินไปทำงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการบินในหน้าที่อื่นๆแทน	☐

ค.พยายามปรับปรุงสายตาให้ดีขึ้น	☐
ง.เข้าสอบสายตาจนกว่าให้ดีขึ้น	☐

34.ปรียาต้องการเป็นสมุห์บัญชีเช่นเดียวกับพี่ชาย แต่ผลการเรียนของเธอไม่ดีพอที่จะเป็นนักบัญชีได้ เธอควรทำอย่างไร	
ก.ทำงานในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกัน ใช้ความสามารถน้อยกว่าแต่มีลักษณะงานใกล้เคียง	☐
ข.คุยกับพี่ชายเกี่ยวกับอาชีพที่ควรทำ	☐
ค.เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เธออาจจะเรียนได้แม้ว่าเกรดจะต่ำ	☐
ง.ขยันมากขึ้นเพื่อระดับคะแนนดีขึ้น	☐
35.กิตติพัฒน์ต้องการเป็นช่างซ่อมนาฬิกา แต่ไม่รู้ว่าจะเรียนที่ไหน เขาควรทำอย่างไร	
ก.เลือกอาชีพ	☐
ข.เรียนวิชาซ่อมนาฬิกาด้วยตนเอง	☐
ค.ถามเพื่อน	☐
ง.ปรึกษาครูแนะแนวเกี่ยวกับการวางแผนเข้าสู่อาชีพเป็นช่างซ่อมนาฬิกา	☐

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหา แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตารางการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

การบริการแนะแนวอาชีพ

ข้อที่	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ คนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
1	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
2	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
3	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
4	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
5	-1	1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
6	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
7	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
8	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
9	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
10	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
11	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
12	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
13	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
14	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
15	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้

แบบสอบถามค่านิยมในการทำงาน

ข้อที่	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ คนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
16	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
17	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
18	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
19	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
20	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
21	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
22	1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
23	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
24	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
25	-1	1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
26	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
27	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
28	1	1	1	1	1.00	เลือกไว้
29	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
30	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้

แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ (ด้านทัศนคติทางอาชีพ)

ข้อที่	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การพิจารณา
	คนที่					
	1	2	3			
31	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
32	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
33	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
34	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
35	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
36	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
37	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
38	-1	1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
39	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
40	1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
36	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
37	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
38	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
39	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
40	1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
41	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
42	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
43	1	1	0	2	0.66	เลือกไว้
44	1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
45	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
46	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
47	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้

แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ (ด้านทัศนคติทางอาชีพ) ต่อ

ข้อที่	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ คนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
48	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
49	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
50	-1	1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
51	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
52	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
53	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
54	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
55	1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง

แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ (ด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ)

ข้อที่	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ คนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
56	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
57	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
58	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
59	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
60	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
61	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
62	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
63	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้

แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ (ด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ) ต่อ

	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ คนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
64	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
65	1	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
66	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
67	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
68	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
69	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
70	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
71	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
72	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
73	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
74	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
75	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
76	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
77	-1	1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
78	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
79	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
80	1	1	-1	2	0.66	เลือกไว้
81	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
82	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
83	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง
84	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
85	1	-1	1	2	0.66	เลือกไว้

แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ (ด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ)ต่อ

85	1	-1	1	2	0.66	เลือกไว้
86	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
87	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
88	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
89	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
90	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
91	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
92	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
93	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
94	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
95	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
96	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง
97	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
98	1	0	1	2	0.66	เลือกไว้
99	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
100	1	-1	1	1	0.33	ตัดทิ้ง

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางลออ สมใจ
วัน เดือน ปีเกิด	11 กันยายน พ.ศ. 2502
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 103/3 ถนนวัดชัยมงคล ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10270
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้างานแนะแนว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาล 1 (เยี่ยมเกษสุวรรณ) ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
พ.ศ. 2533	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) การแนะแนว จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2556	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.ม.) จิตวิทยาการแนะแนว จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร